

Jü Evangelio San Marcojta Jiojtekähui

Juan Bautistata nooki

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Jü tü nooki Jesucristo Diosta Üusi bétana nokhuakame ínëli naatek.

² Jü profeta Isaíasta jiojterita ínel jiäpo:
Ínapone émpat áman ä bíttua, juka ín noki
huéiriamta,
huaka böota em huénake páman ä tütenakë
béchibo.

³ Ánia see päriapo chayemta jáhúi ínel jiaahua:
“Señorta böotem tüte;
éntokem jume ili böom rúktia.”

⁴ Bueítuk, Juan, yepsaka ánia buéeka päriapo
batöay, entok jíapsi kúakteka emo batöhuamta
bétana ámeu nookay, bem Dios bejrimmet bem
jiokoriná béchibo.

⁵ Huanäi síme Judea buiärapo bétana entok
buere joära Jerusalémpo jóakame áu yeu
sájaka batöhuak jum Jordán bathuepo, bem
Dios bejrim yeu buíseka.

⁶ Jü Juan éntok, camello bóata sánkoka
huéiyey, entok huaka beata huikosaka. Jü ä
buäyeu éntok mumu sitörim entok jume buere
guöchim.

⁷ Huanäi huame géntemmeu nookay, ínel
jíaka:

—Chúkula senu chë ino béppa útteakame yebisisë. Katchane júne áu rúkteka, kóm chätuka júne, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala.

⁸ Lútulay ínapo bäammea enchim batöla; tē Áapo Diosta Espíritu Santoy enchim batönake.

Jesústa batöhuakähui
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Huámechï taahuarimmet Jesús Nazaret Galiléa bétana áma yepsak. Huanäi Juan ä batöak jum Jordán bathuepo.

¹⁰ Sep éntok jum bäapo yeu huéeka, juka téhuekata au étapomta bitchak, entok juka Espíritu Santota guókouta bénnak at kóm huémta.

¹¹ Huanäi jíahui téhueka bétana kóm yuumak, ínel jíaka:

—Empë ín Ūusi huä tua ín nákehui; émot ayka jü ín al-leähui.

Jesústa jioptua báahuähui
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Sep éntok Diosta Espíritu Santo ä núk siika huam ánia see päriau bíchaa.

¹³ Huämi aanek cuarenta taahuarimpo. Jü Satanás éntok huämi au yepsak ä jioptua báreka. Entok huämi анимаалим кара búktume násuk aaney. Diosta ángelesim éntok ä aniaý.

Galiléapo Jesús ä tékia naatek
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Juanta pereesotuk, Jesús Galiléau yepsaka juka evangelio Diosta bétana huemta ámeu nookak,

¹⁵ ínel ámeu jíaka:

—Béja taahuari yúmala; Dios reyta nésahueu äbo yúmase. Emóem jíapsi kúaktiaka evangeliota súale.

Jesús naiki kuchuleom núnnuk

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Huanäi Galiléa bahue mayoat huéesimeka, Símonta téuhuak entok Andrésta ä sailahua jítë jímname; bueitukim kuchuleromtukai.

¹⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ino sáukem kaate. Ínapone enchim kuchulero majtianake, yoremem evangeliou enchim núnunakë béchïbo.

¹⁸ Huanärim sep bem jítërim tójaka, áa sáu sájjak.

¹⁹ Huanäi huam jëla sika juka Jacobota bitchak, entok Juanta ä sailahua, Zebedeota üusim. Bempo ket bem canoapo aneka jítërim chäbuay.

²⁰ Huanäi am núnnuk. Bempo éntok bem áтчay Zebedeota canoapo tekipanualerommeu tö sájaka, Jessústa sáu sájjak.

Yoreme chïcha machi espírituta jípurey

(Lc. 4:31-37)

²¹ Huanärim pueblo Capernaumpo yájjak. Huanäi Jesús jum sinagogapo jimyore táapo kibakeka, am majtiay.

²² Jü gente éntok ä yörihuäpo buere éaka taahuak, jü bem majtياهوäubechi, bueituk jábe

tua útteakamta bénasi am majtiay, kaa huame judíom ley am mamajtíame bénasi.

²³ Senu yoreme sinagogapo aaney, chicha machi espírituta jípureka chay nokaka. Huanäi ínel jiaahua kusisi chayeka:

²⁴ —Jesús Nazareno, ¿jítasë itomak jüneria? ¿Kíalë kaitäpo itom yáa báreka yebij-la? Jüneane em jábétukähui. Empo tua jü Diosta yeu púari.

²⁵ Huanäi Jesús kutti át nónookak, ínel jíaka:
—Katë jáleka át yeu huéiye.

²⁶ Huanäi jü lemoonio náasä tápsuka entok tüisi chayeka yeu siika.

²⁷ Huanärim sime guómteka, át emo nátemajey:

—¿Jítasa ìri? ¿Jítasa ì bemela yore majtihuame? ¡Tua útteak! Maasu jume lemooniom sáuhue, bempo éntok ä nok jikkaja.

²⁸ Huanäi sime Galiléa buiära chíkola jikkajituk jü Jesústa yáari.

Jesús Perota asu kökoremta tütek (Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Huanäi Jesús Jacobo entok Juántamaki, sinagogapom yeu sájaka, Simmom entok Andrésta jóahuim yájjak.

³⁰ Huämi jóapo éntok jü Símonta asu taijhuécheka bökay. Huanärim ä kökore bétana Jesústa ettejhuariak.

³¹ Jesús éntok áman au rúkteka, mámpä buíseka ä yétchak. Huanäi sep jü taijhuéchiria ä tójjak; huanäi jita am joria táytek.

Jesús juebena kökoreme tütek
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Huanäi huäri taahuarit täata áman huétchuko, síme huame kökoreme áu nau tóijhuak, entok huame lemooniom bem jiápsipo jípureme.

³³ Júneli síme puéblopo jóakame áman nau rúktek jum puertahui.

³⁴ Jesús éntok juebenam tütek, kökoata jípureme. Juebena lemooniom yeu béebak, entok kaa am noktuak, bueítukim béja júneyay ä jábétukähui.

Jesús Galiléapo naa siika géntemmeu nokaka
(Lc. 4:42-44)

³⁵ Yokoríapo kethuey, ketune unna kútkoako, Jesús yejteka yeu siika ánia see päriau bíchaa. Huämi oraciónta yáuhuak. ³⁶ Huanäi jú Simmom, entok huame áamak áma aneihuim, akim ä jariak.

³⁷ Ä téakam ínel áu jiaahua:

—Síme enchi jaria.

³⁸ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jántebu sékána pueblommeu bíchaa, bueítukne ámani ket ámeu noknake; huäri béchibone yebij-la.

³⁹ Huanäi síme Galiléat naa siika ámeu nokaka bem sinagogapom, entok lemooniom yeu béebaka.

Jesús senuk leprata jípuremta tütek
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Senu yoreme Jesústau yepsak sähua leprata jípureka. Huanäi tónommia kíkteka jiokot ínel áu jiaahua:

—Júnel éätekë ín kökoa ára nee úhua.

⁴¹ Jesús éntok ä nák jiokoleka, ä mámam áu rútuaktiak. Huanäi át mámteka ínel au jiaahua:

—Jeehui, júnelne éiya; türiäe.

⁴² Júnel ä noksuk jíbba, jü sähua lepra kökoa kaitatuk; huanäi türiak.

⁴³ Të tüisi ä téjhuasuka ä simtuak, ínel áu jíaka:

⁴⁴ —Katë jábetau jíale. Ámanë huéiye jü tiöpopo nésahuemtahui. Emoë bíttebo, éntoke jita júne áman tójja, Moiséjta nésahuekäpo Bénasi, em türiakä bétana, entok bempörim júneenaké béchibo.

⁴⁵ Të jü yoreme yeu sika jíba ä nok táytek, huaka áu yáahuakamta. Huanäi símekut júneriatuk hua áu yáahuakame. Jesús béja kara júne machisi áma aaney, jum pueblopo. Mékka ániapo jíba an sísimey. Huáamirim áu yayajay símekut bétana.

2

Jesús káráktilata tütek

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Chúkula jaiki taahuarim huéy, Jesús júchi pueblo Capernáumpo yepsak. Huanäi jíkkaijhuak, jóapo anë téaka.

² Huanäi juebena gente áu nau yájjak. Jóata pújbapo júnem kaa békiakay. Áapo éntok Diosta noki ámeu nookay.

³ Huanäi naikika káráktilata nau huériakam Jesústau yájjak.

⁴ Tem genteta juebena béchïbo kara Jesústau kiimuy. Huanärim jü kárit jámuka ä anëbeu béppa ä guójoktiak. Huanärim huämi áman áu kömä teekak, huaka káráktilata, áachä böyëumak chíkti. ⁵ Jesús bem Diosta súalëu bíchaka, ínel au jiaahua jü káráktilatahui:

—In üusi, bejë jiokorihuak em Dios bejrimmechi.

⁶ Jume maestrom leyta yore majtiame éntok áma jokay, bem jiápsipo ínel éaka:

⁷ “¿Jatchiakasu ïri junëli nooka, Diosta béj-reka? ¿Jábesu Dios bejrim ára jiokore? Dios jïbba.”

⁸ Jesús éntok ä espíritupo bem jiápsipo éäu jüneriaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem enchim jiápsipo junëli eiya?

⁹ ¿Jáchisu chë kaa obiachi jü káráktilatau jiau béchïbo: “Em kaa tü yáarimmeché jiokorihuak”; o, “Yejteke em at böyëu tóboktiaka naa huéiye”?

¹⁰ Të enchim jüneenakë béchïbo, juka Yoremta Üusi ímï buíapo úttiata ä jípurëhui, jume Dios bejrim yore ä jiokoriná béchïbo.

Huanäi jü káráktilatau ínel jiaahua:

¹¹ —Emoune ínel jiaahua: Yejteke em at böyëu tóboktiaka huéiye em jóau bíchaa.

¹² Huanäi áapo yejteka; éntok, juka áachä böyëu nuka, símem bíchápo yeu siika. Huanäi éntok síme at guómteka Diosta úttilek, ínel jíaka:

—Jauhuey júnete ílë bénak kaa bil-la.

Jesús Levíta núnnuk
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jesús júchi bahue mayuau bíchaa siika. Juebena gente éntok áu náu yájjak. Huanäi am majtiay.

¹⁴ Ama huam huéeka, Levíi, Alfeota üusi, bankopo kátekamta bitchak, jum yäura tómita nau totoijhuäpo. Huanäi ínel au jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi Levíi kíkteka áa sáu siika.

¹⁵ Íneli yeu siika: Jesústa Levíita jóapo jibuäka mesau ä káteko, juebénaka jume impuestom náu totojame entok huate Dios bejrita boojoriame mesahuim Jesústamak jotek, entok ä discípulommaki. Bueítukim juebénaka Jesústamak réjtey.

¹⁶ Huanäi huame maestrom leyta yore majtiame entok jume pariseerom ä bitchak, jume yäura tómita nau toij-lerommak entok Diosta bejri boojoriammak ä jibuäyo. Júnelim ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—¿Jatchiaka júri ámemak jibuä, jume Dios bejrita boojoriammaki, entok yäura tómita nau toij-lerommaki?

¹⁷ Jesús éntok am jíkkajaka, ínel ámeu jiaahua:

—Huame kaa kökoreme kaa mérikota huáatia, ál-la huame kökoreme. Kanne huame lútula jíápsame núnuseka äbo yebij-la, ál-la huame Dios bejrita boojoriame.

Jesústam ayuunota bétana nátemaje
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Jume Juanta discípulom éntok jume pariserom ayuunay. Huate gente Jesústau yájaka ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka jume pariserom discípulom éntok Juanta discípulom ayuunota johua, jume em discípulom éntok, ee?

¹⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jume emo jubiahuaú núnuri ayuunanake jáni, juka jubemta ámemak aneyo? Ee; karam ayuuna, juka jubemta ámemak aneyo.

²⁰ Të taahuarim yúmanake, juka jubekamta am tö simnakëhui; huanäi ál-lam ayuunanake.

²¹ 'Kaabe bemela sánkota sanko muerapo cháchäbua, bueítuk jü bemela sanko muerapo chäbuhuaú, chëhuasu síutinake.

²² Éntok kaabe vino bemelata huaka bea bóosa örampo töttöa, bueítuk jü vino bemela jume bóosa öram síutianake. Huanäi éntok guötinake; jume bóosam éntok nasóntunake. Kíaliku jü vino bemela huaka bea bemelampo töttöhua.

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam jüusakay

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Júnaksu jimyore táapo Jesústa et páman huey, jume ä discípulom áamak kateka jume tirijko bújamim jüusakay.

²⁴ Huanäi jume pariserom ínel au jiaahua:

—¿Jatchiaka em discípulom jimyore táapo íkai johua, kaa jo mátkik?

²⁵ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem jauhuey júne kaa ä bit-la, juka jiojteta Davita yáakäu bétana, jiojot éaka, tébäureka, áapo éntok jume áamak aneihuim?

²⁶ Abiatarta sacerdoote tékilpo chë ä nésahueyo, David huam Diosta jóapo kibakek. Huanäi huame páanim Diostau bíchaa näikiarim buäka, huame áamak kateme kétchi. Huámëi páanim jume sacerdoote tékilta joame jíbam ára am buäyey, kaa kia jábe junne.

²⁷ Jesús két ínel ámeu jiaahua:

—Jü jimyore taahuari yoremta béchïbo yáari; të kaa jü yoreme jimyore taahuata béchïbo.

²⁸ Íari béchïbo ínapo, jü Yoremta Üusi jimyore taahuata béppane yótaka nésahue.

3

Yoreme huakiam mámakame
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Júchi éntok Jesús sinagogapo jume judíom nau yayajäpo kibakek. Huämi éntok yoreme aaney, huépülam huakiam mámaka.

² Huate éntok Jesústachim suaka ä bitchay, ä nätua báreka, jimyore táapo huaka kökoremta ä tüte máchileka.

³ Huanäi jü yoreme huakiam mámakamtau Jesús ínel áu jiaahua:

—Yejtekë ími násuk kikte.

⁴ Huanäi jume géntem temajek, ínel jíaka:

—¿Türi jáni jimyore táapo tühuata yáa béchïbo, o kaa tühuata yáa béchïbo? ¿Türi jáni senu jíapsita jínëu béchïbo, o jábeta ä úhuä béchïbo?

Të bempo kaa jíaleka taahuak.

⁵ Jesús éntok omteka entok sirokaka áme békata reemtek, námakak bem jíapsekä béchibo. Huanäi hua yoremtau ínel jiaahua:
—Jume em mámamë rútktia.

Ä rútktiak éntokim türika taahuak.

⁶ Huanäi jume pariserom yeu sájaka, noktam nau tütek Herodianommaki, Jesússta mëbáreka.

Juebena gente bahue mayuat aneme

⁷ Huanäi Jesús bahuéu bíchaa siika, ä discípulommaki. Gente éntok Galiléa buiära bétana tüisi juebénaka áman au yájjak; álä bénasi Judea buiära bétana,

⁸ Jerusalén, Idumea buiära, Jordán huáytana bétana, Tiro entok Sidónpo pueblompo chíkola jóakame. Júnëli tüisi juebénaka au nau yájjak, nokta jíkkajaka buéresi jita ä joäu bétana.

⁹ Huanäi Jesús jume ä discípulom téjhuak, juka canoata huéchiapo am jípu sáhueka, áma yejte báreka, juka genteta kaa ä pittianakë béchibo.

¹⁰ Bueítuk Áapo juebenam kökoreme tütelatukay. Júkärím júneriaka, huame kökoata jípureme áa béppa emo tábbey, at mámte báreka.

¹¹ Jume espíritu chücha mamachim ä bíchakam tónommey áu japjaptey. Huanärím chayeka ínel jiaahuay:

—¡Émpë jü Diosta Üusi!

¹² Áapo éntok kutti ámeu nookak, kaa au yeu machiria néshueka.

Huame dóoce apóstolim yeu púari
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Huanäi kähuit jämuka, huame ä huáatiähuim núnnuk; bempo éntok au yájjak.

¹⁴ Huanäi ímëi dóocem au yájakame tékiata am mákkak, áamak am annakë béchïbo, entok náasam bíttua báreka, huame gentemueu am béchïbo,

¹⁵ entok áapörík bétana yäura útteata am makkak, huaka kôkoata am tütenakë béchïbo, entok lemooniom yeu am bébnakë béchïbo:

¹⁶ Ímërim jume yeu púarim: jü Simmom, Peero ti ä téhuaatuakähui,

¹⁷ entok jü Jacobo entok Juan ä sailahua, Zebedeota üusim, Boanergem ä téhuaatuakähui, yúku jímmaata jáhui uusim tiau báare,

¹⁸ entok Andrés, entok Felipe, entok Bartolomé, Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota üusi, Tadeo, Simmom jü cananista,

¹⁹ entok Judas Iscariote, hua ä nénkakame.

*Espíritu Santota béj-reka nokhuame
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)*

Chúkula, Jesústa ä discípulommak jóau ä yepsak,

²⁰ jü gente júchi au nau yájjak; junëlim kara júne ay jïbuäy.

²¹ Huanäi jume áamak huérim ä jikkajaka au yájjak, yeu ä huéria báreka, bueitukim ä kóba rókotulä tíiyay.

²² Jume escriibam Jerusalén bétana áma yáij-lame:

—Beelzebútam ä jiápsipo jípurë tíiyay, entokim Beelzebú lemooniommeu yäutta téhuampo jume lemooniom yeu ä bébä tíiyay.

²³ Jesús éntok am núnuka, ejemplota ámeu yétchak, ínel ámeu jíaka:

—¿Jáchisen Satanás juka Satanásta yeu bébnake?

²⁴ Jíta rey yäura júne au näikimtelataka anëtek, iri rey yäura kaibu jíba béchïbo yäuratunake.

²⁵ Entok jume jóapo emo béj-reka emo näikimtelatak, iri jóuhua kaibu bínhuatunake.

²⁶ Jü Satanás au béj-reka au tóboktiak, au näikimtenake, entok kaibu bínhuatunake, buëituk jíba luutinake.

²⁷ 'Kaabe júne jábe yorem útteakamta jóau kibakeka ára jita ä úhua, kaa bát ä súnako; të ä súnakätek ál-la ára jita ä úhua.

²⁸ 'Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, síme jume yoremem Dios bejri yáarimmechim jiokoritunake, entok hua nooki Diosta béj-reka nokhuame;

²⁹ të kia jábe junne Espíritu Santota béj-reka nokame kaibu jiokoritunake, të hua bétte noki at chúpatunake jíbapo béchïbo.

³⁰ Ínel jiaahua buëituk bempom espírituta chïcha machik ä jípurë tíiyay.

*Jesústa áiyé entok ä sailahuam
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)*

³¹ Chúkula, jume ä sailahuam entok ä áyehua ámam yájjak. Huanärim päkun tahuaka ä núnutebok, juka Jesústa.

³² Huanäi hua gente juebénaka áa chíkola jokame ínel au jiaahua:

—Ímirim päku aane, jü em áiye entok jume em sailam enchi jariaka.

³³ Áapo éntok, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áiye, entok jume ín sailam?

³⁴ Jume áa chíkola jokame bíchaka éntok ínel jiaahua:

—Ímëi ámëria jü ín áiye, entok jume ín sailam.

³⁵ Bueítuk jábe junne Diosta eäu joame, ìri ájaria jü ín saila, entok ín huaayi, entok ín áiye.

4

Et-lerota ejemplo

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jesús júchi bemelasi am majtia táytek jum bahue mayoachi. Huanäi juebena gente au nau yájjak. Jesús éntok canoapo yejteka bahuéu kibakek. Huämi aaney canoapo, síme gente éntok bäa mayoachi.

² Huanäi juebenak am majtiay, ejemplom ámeu jójjoaka, huanäi nokaka ínel am majtiay:

³ —Íkãrem jikkaja: Jü et-leero echíseka yeu siika. ⁴ Júnaksu éntok ä echay, jü huate báchia böo mayoat huáttek. Huanäi jume huikichim au yájaka ä buäka.

⁵ Jü huate éntok téta buíapo huáttek, huam kaa yún buíata ayukäpo. Huanäi läuti síuhuek, kaa yún ä buíakä béchïbo.

⁶ Täata yeu sik tájjak, entok kaa mékka kömä nahuaka béchïbo huaakek.

⁷ Huate éntok júya huíchärata sísihuëpo huáttek. Huanäi hua júya báchia síhueka, áapat yötuka ä jíabi mäak, huaka báchia ethuakamta. Huanäi éntok kaa taakak.

⁸ Të jü huate buía türiku huáttekame síhuek, entok yötuka taakak. Huanäi jü senu báchia treinta báchiam nénkak, senu éntok sesentam, senu éntok cientom.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Huä jünee báareme at suaka ä jikkajjnake.

Jume ejemplom jita béchibotukähui
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi, huaka juebena genteta sákasuk Jesústa áapola ä tahuak, jume dóoce entok jume huate áma anëhuim Jesústa temajek, hua et-lerota bétana ä nookakähui, jáchin ä jiau bárëhui.

¹¹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ä täyatuahua, juka éhuil Diosta reytaka néshuëhui. Të huame päkun aneme éntok, ejemplommeyi simeta.

¹² Entokim bíchaka júne kaa bínnake, kaa at jünee béchibo, entokim ä jikkajjaka júne kaa at jüneenake, entokim kaa jíapsi kúaktinake, jum bem Dios bejrimmechi kaa bem jiorinä béchibo.

Jesús el-lerota ejemplo am majtia
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Huanäi ínel ket ámeu jiaahua:

—¿Katem át jüneiya i ejemplochi, et-lerota bétana huémtachi, jáchin ä jiau bárëhui?

¿Jáchisu júntukem ámet jüneenake, síme ejemplom íneli huémmechi?

¹⁴ Jü echame jüri nokta eecha.

¹⁵ İri ínel hua báchia böo mayoat huéhekame: huame tü nokta ámeu nokhuakäu, jikkajisuka chúkula Satanás ámeu yepsaka, huakä nokta bem jiápsipo ethuakämta am kóptituanake.

¹⁶ Ket áma huámsu hua téta buíapo eechi: huame nokta jikkajame, láutim al-leaka ä mabetnake.

¹⁷ Të kaa ámet naahuak, kia chúbala jıbam bem jiápsipo ä jıpunake. Huanäi huakä jıokot anhuamta ámeu ayu táytek, entok nokta béchıbo guojájja táytek, sepim kaa al-lee táytınake, entokim ä tóijnake.

¹⁸ İmëi éntok huame júya huíchärata násuk eechi: huame nokta jikkajame,

¹⁹ të ім ániapo ayukamtat bem jiápsekä béchıbo, entok hua buéresi rıkora yore bätättähuamtat bem jiápsekähui, entok kaa huéeläpo bem áttea péäu ámeu ayu táytek, hua noki bem jiápsipo ethuakame kaa útteaka tatahua, entok kaa chúchupe.

²⁰ İmëi éntok jume buía türıku ethuakame: huame nokta jikkajaka tua ä mabetakame, jü báchia ténasi bem jiápsipo chúpanake. Jü báchia chúpuk senu treintata nénkinake, senu éntok sesentata, senu éntok cientota.

*Sıme éhuil ayukame yeu machınake
(Lc. 8:16-18)*

²¹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Jü machiria nühuakätek, ¿jachu kajóna betuk entok totöhua betuk mánana jáni? Ëe, ¿jachu kaa jum jita ä machiria máchiku jikat mánatunake?

²² Bueituk kaita hua ésori kaa yeu mamachiame, entok kaita éhuil ayuka kaa jüneriatunakeme.

²³ Huä jünee báareme at suaka ä jikkajinake.

²⁴ Ket ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, hua enchim jikkajäubechi. Huä enchim jita jábeta ay jünakteriäubey, Dios ket enchim ay jünaktenake. Bueitukem huatek áa béppa mabetnake.

²⁵ Bueituk hua jita jípureme júchi huatek mabetnake; hua kaita jípureme éntok, júkái ili ä jípurëu júne úhuaana.

Báchia síhueka yötukame

²⁶ Huanäi Jesús júchi ínel jiaahua:

—Ílë bénna, jü Diosta reytaka nésahuëhui, jáchin jü yoreme báchiata buíapo echame.

²⁷ Huanäi áapo tukariu yúmak kótnake, yokoríapo éntok yejtenake. Huä báchia éntok kaa ä jüneäpo síunake éntok yötunake.

²⁸ Bueituk hua báchia buíata úttiäray yötuka chúchupe. Kësam huëpo óguotunake, júchi éntok móanake, chúkula éntok takanake.

²⁹ Huanäi huaka báchiata chúpilatuk, huame osam au kibachana, bueituk béja yúmala, jü taahuari etta tóboktianähui.

Mostaza báchiate ejemplo
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Jesús ínel ket jiaahua:

—¿Ä jítasute bénä tiánake jáni, juka Diosta reytaka nésahuèhui? entok, ¿jita ejemplotate ä bénä tiánake?

³¹ Mostaza báchia ténasi maachi. Huäri báchia chë júne ilitchi, huame huate báchiam ím buíapo ayukame béppa.

³² Të ethuakátek yötunake, chë bueürusi yötunake, huate júya síarita béppa. Bueerem mesëkirianake. Júnëli huame huikichim ä jékkaa bétuk júne ára kópana, entokim ára at tosate.

Jesús ejemplom jíba yáuhuak
(Mt. 13:34-35)

³³ Júnëli Jesús juebena ejemplom joaka ámeu ä nookay, juka nokta, bem ára ä jíkkajäpo núkisi.

³⁴ Kaa ejemplommeyi kaa am mamajtiay; të jume ä discípulom bempola aney, símeta machisi am téttejhuay.

Jesús buere yúku jékata yánti tahuatuak
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Huäri taahuarit, kúpteyo, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jante, huáytana bíchaate kannake.

³⁶ Huanärim huaka gente büruraata sákatuaka, hua canoa ä kátekaïpom ä núk sájjak. Entok huate canoam ket amam jípuhuay.

³⁷ Huanäi buere jéka yúkumak au tóboktiaka, jume máarem canoam beb táytek Júnëli béja bäammey tápunak.

³⁸ Áapo éntok jum canoapo áma bétana böka kótchimey, kojnim béppa kobaka. Huanärim ä búsaka ínel áu jiaahua:

—¡Maestro! ¿Jachë kaachin éiya itom kókkoy junne?

³⁹ Huanäi yejteka, jekatau kutti nónookak ä kíkte sáhueka:

—¡Empo baahue katë jiale yántë taahua! Huanäi kíktek jü jeeka, entok síme yanti taahuak.

⁴⁰ Huanäi Jesús jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Jatchiakasem tüisi májhue, éntokem kaita súale?

⁴¹ Huanärim buéresi májhueka ínel nau jiaahua:

—¿Jábesu íritaka? Jü jeeka ä nok jíkkaja, entok jü bahue junne.

5

Jü yoreme Gadareno lemooniom ä jiápsipo jípureme

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Huanärim bahuéu huáytana bétana áma yájjak, jum Gadarenom buíarähui.

² Jübuachä Jesústa jum canoapo kómä chéptilatuko, jü yoreme ä jiápsipo lemooniom jípureme ä nankirika siika, jum kau guójöku kókkolam totoijhuäpo yeu simlataka;

³ bueítuk áma jóakay. Të kara jábe yánti ä jípurey, kia cadenammey ä súmaka junne.

⁴ Bueítuk juebénasi sisiguokimmey entok cadenammey súsumahuay, të am chukchuktiay,

éntok huame sisiguookim júne kotkóttiay. Íneli kaabe ä yüey.

⁵ Bueituk jíba taahuarit entok tukaarit naa búrujti jum kau guójöku kókkolam totoijhuäpo entok jum káhuimmet chay sisimey, tétammet kökosi áu joaka.

⁶ Të Jesústa mékka bíchaka, áu tájti búiteka áu tónommia kíktek.

⁷ Huanäi tüisi chayeka ínel jiaahua:

—¿Jítasë ínomak júneria, empo Jesús, Dios jíkat téhuekapo kátekamta Üusi? Diosta béchïbo, katë nee jiokot johua.

⁸ Tí jiaahuak bueituk Jesús ínel áu jiaahuay:

—Empo lemoonio, jü yoremtachë yeu huéiye.

⁹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jáchisë téhuaak?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Legión tine téhuak, bueitukte juebenna.

¹⁰ Huanäi jü yoreme tüisi jiokot áu jiaahua kaa huämi buiärapo yeu am bep iaaka.

¹¹ Huämi kau mayoachi juebena kohuim áma rejteka jïbuäy.

¹² Huanäi jume lemooniom áu jiokot jiaahua, ínel jíaka:

—Huame kohuimmehuë itom jaase; éläpote ámet kimunake.

¹³ Jesús éntok am jehuiteriak. Huanärim yoremtat yeu sájaka, kohuimmechim kíimuk. Jume kohuim éntok, jíbatua guoy míltukay. Huámëi siba bahuéu kóm huáttek; huanärim áma kókkok.

¹⁴ Jume kohuim suayähuim éntok tenneka, jume pueblopo jóakammeu jünee huamta

ámeu tójjak, entok jume huasammet jóakammehui. Huámëi éntok áma yeu sikamta bit báreka áman yeu sájjak.

¹⁵ Jesústahuim yájaka juka yoremta bitchak lemooniota jiápsipo jípureka kókoreka, Legiónim jípurëuta, sáńkotelataka áma kátekamta, entok yúmalasi suaka; huanärim guómtek.

¹⁶ Huanäi huame ä bíchakame am ettéjhuariak jáchin hua lemooniota jípurëitau yeu sikamta, entok huame kohuimmehui.

¹⁷ Jume áma joome éntok Jesústau jiokot jiaahuay huämi bem buíärapo yeu ä huée sáhueka.

¹⁸ Huanäi Jesústa béja sim báreka jum canoapo ä jámuyo, jü lemooniom jiápsipo jípureihui áu jiokot jiaahuay áamak an rókaka.

¹⁹ Të Jesús kaa báarek, ál-la ínel áu jiaahuak: —Em jóahuë huéiye, em huahuajimmehui. Akë am ettéjhuaria juka Señorta buéresi emou yáakähui, entok jáchin enchi ä nák jiokolekähui.

²⁰ Huanäi sika juka nokta chíbejtia táytek. Decapolis buíärata yúmau tájti, jáchin Jesústa buéresi jita áu yáakähui. Huanäi síme át guómtilamtaka taahuak.

*Jáirota maala, entok jámmut Jesústa sáńkot jálojtekame
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Jesús júchi canoapo huéeka bahue huáyтана yeu ä yepsak. Gente éntok juebénaka áu nau yájjak, huämi bahue mayoat ä anëpo.

²² Senu éntok sinagogapo chë nésahueme, Jáirö ti téhuakä, áma yepsak. Jesústa bíchaka ä guókpo tónommia kíktek.

²³ Huanäi tüisi jiokot ínel áu jiaahuak:

—In maala béja mukiapo aane; ámanë sika át mámte, ä türinakë béchíbo, huanäi jíapsinake.

²⁴ Huanäi Jesús áamak siika; gente éntok juebénaka áamak sájjak. Júnëli ä huë páman nau ä pittiasakay. ²⁵ Senu jámmut éntok béja dooce huásuktiapo ä kökoa kaa chúkteka át huéiyey, kaa tutüriaka áma aaney.

²⁶ Tüisi jiokot au siika, juebena jittoleerom mámpo; símeta juka ä átteahua luutialatukay. Të jíba kaita hua jittoa áu türiakay, ál-la chëhuasu kökorey.

²⁷ Të Jesústa bétana nokta jíkkajaka, amá bétana áamak kateme násuk áu rúkteka ä sánkobet jálojtek,

²⁸ bueítuk ínel éiyay: “Kiane ä sánkobet jálojtek júne türinake.”

²⁹ Huanäi áachä jálojtek jíba jü ójbo kíktek. Entok ä türiakäu ínnëak, jü jíbebeata bétana.

³⁰ Huanäi Jesús ä takaahuapo úttiärata át yeu sikamta iinnëaka, huame áamak katemmeu kúakteka ínel jiaahua:

—¿Jábesu ín sánkommet jálojtek?

³¹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka juebenaraata enchi pítpittiamtë bitcha, éntoke nátemaje, “¿Jábeta émot jálojtekähui?”

³² Të Jesús nate chíkola náasam bitchak huaka at jálojtekamta bit báreka.

³³ Huanäi jü jámmut máujrimmey, áu yoaka, entok jünéaka jita áu yáahuakähui. Huanäi áu tónommia kíktek, entok simeta juka ä kökoa bétana ä téjhuak, jáchin áu ä sikähui.

³⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—In maala, jü em nee súalë béchibë türiak. Én éntoke yanti jíápseka huéiye, em kökoa bétanë türikä tahuala.

³⁵ Júnälä nokaisu, huate huam bem nau yayájäpo nésauhuenta joa bétana áma yájjak ínel au jiaka:

—Em mala béja muúkuk. ¿Jatchíakasë ketune juka Maestrotá muksi éetua?

³⁶ Jesús éntok íkái jíkkajakä ínel au jiaahua hua nésauhuentahui:

—Katë jachin eiya; kial jíbe nee súale.

³⁷ Huanäi kaabeta éntok áamak kat íai Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta Jacobota saíla jíbba.

³⁸ Jesús éntok hua nésauhuenta joau yepsaka, huaka naa muksi huemta bitchak, éntok buanhuamta jíkkajak, éntok jíokot jíáihuamta.

³⁹ Huanäi áman kibákeka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasu naa muksi huéiye, éntokem buaana? Jü usi jámmut kia kotche, kaa mukila.

⁴⁰ Huanärím ä junnériataitek. Të Áapo simem yeu béebaka, hua ili jámutta jápchimak, éntok ä áyemak, éntok huame áamak katëummak áman kibákek huam múkilata bókaihui.

⁴¹ Huanäi juka ili jámutta mampo buíseka ínel au jiaahua:

—Talita kumi —itom nokpo ínel jiaubáare: Ili jámmut, émoune ínel jiaahua, yejtë.

⁴² Jü ili jámmut éntok sep yejteka naa hueetáitek, bueítuk béja dóoce huásuktiriam huériaí. Huanärim tüsi at guómtek.

⁴³ Jesús éntok tüsi am téjhuak kaabeta ä ettéjhuaria nésauhueka, éntok ä jïbuätua nésauhuek.

6

Jesús Nazaretpo aaney
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jesús huämi yeu sika ä buíarau yépsak, jume ä discípulommaki.

² Jimyore taahuata yúmak éntok jum sinagogapo am majtíataitek. Huanäi juebenakä ä jíkkajakä at guómtek ínel jíaka:

—¿Jákübo bétanasu ïri íkái täya jáni? ¿Jita suáhuasa jáni ïri ä jípurëhui, éntok hua milagrom ä joähui, jítasasu nok báare jáni?

³ ¿Jachu kaa ïri ínel jü carpínteero, Mariáta asóa, Jacobota, éntok Joseta, Judasta, éntok Símonta saayi? ¿Jáchum kaa ket im itomak aane jume ä huáyihuam?

Huanärim áa bétana jájana jiautáitek.

⁴ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Kíal jábe profeta júne yöríhua, të huam ä buíaräpo, éntok ä jóapo ä huahuajim násuk ëe.

⁵ Huanäi jume milagrom júne kara áma yáuhuai, Kia huame kökoremnet kaa jáikimmet jíba mánteka am tütek.

⁶ Huanäi kaa at al-léakä taahuak hua kaíta bem súalëubechi. Huanäi Jesús jume huate puéblommet naa siikä am majtiaka.

*Jume dóoce comisionpo yeu jaahuak
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)*

⁷ Jume dóoce yeu púarim nau núnuka, guoguóyim naa bíttuak, útteata am mákakä diáblom yoremem jiápsipo yeu bébnakë béchïbo.

⁸ Éntok kaíta am huéria sauhue böot béchïbo, morralta, éntok páanim junne, tómita junne; boróoniata jïbba.

⁹ Éntok am béräbochate sauhue, éntok kaa guoyik sánkotam huéria sauhue.

¹⁰ Ket ínel ámeu jiaahua:

—Kia jak jóapo enchim mabethuakäpem aane, jum puéblopo enchim yeu kátëpo tajti.

¹¹ Sïmekut huam kaa enchim mabethuakäpo, éntok huam kaa enchim nok jikkaibahuäpo, yeu katëtekem huaka tóröchiata enchim guókïmmet chätulata ámeu tátaknake, bem jüneenakë béchïbo kaa tüisi bem ayúkähui. Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, huame Sodóma teäpo éntok Gomórrapo joomem chë jiokoritunake hua taahuari bette nokta chúpeyo, huame puéblopo kaa enchim mabethuakäpo joomem béppa.

¹² Huanäi jume dóoce yeu púari yeu sájakä gëntemmeu ä noktáitek, huaka yoremem emo temajeka am jíapsi kúaktinakëhui.

13 Éntokim juebena diáblom yoremem jiápsipo anëu yeu bebbai, éntok juebena kökoremem tütek aceiteta ámet óreka.

Juan Bautista mëhuakähui
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Jü rey Herodes éntok Jesústa bétana buériata jíkkajak, bueituk ä téhuam símekut yeu machiak. Huanäi Herodes ínel jiaahua:

—Juan jü batöaihui jíabitela, jume kókkolam násuku. Kíalíku úttiärata jípure milagrom ä jonákë béchibo.

15 Huate ä Elías tíyay. Huate éntok huame huate profetam násuk ä profeta tíyay.

16 Íkai jíkkajakä jü Herodes, ínel jiaahua:

—Íri jü Juan ín kóba chúktiatebokähui. Áapo kókkolam násuk jíabitela.

17 Bueituk áapo juka Juanta buíjtebokä ä carcelpo ä páttiatebokay, Herodíasta béchibo, Felípeta juubi ä sailahua; bueituk áapo, jü Herodes, Herodíasta jípurey.

18 Bueituk Juan Herodestau ínel jiakay:

—Kaa türi juka em saila jubi em jípurëhui.

19 Herodías, éntok át kopteka ä mëpéiyay, të kaa áma yuumay,

20 bueituk Herodes Juanta bétana májhuey, bueituk jüneyay Juanta lútula entok Diostau bíchaa näikiataka ä jíapsaihui, entok ä suayay. Ä jíkkajaka kaachin an máchika tatahuay, të tü éaka ä jíjjikkajay.

21 Taahuari yuumak, Herodesta huásuktiriam yúmariaka pajkoy. Kúptey am äbosek, huame

áamak nésahueme, sontaro yäuram, entok Galiléapo chë nésahueme.

²² Huanäi Herodíasta jámut ásoa yisimeka áman kibakek. Herodes éntok tüsä musäuleka taahuak, entok huame mesau áamak jokaihuim. Huanäi jü rey hua ili jámuttau ínel jiaahua:

—Em huáatiähuë inou aahua; ínapone enchä máknake.

²³ Entok ä nokäu bát kéchaka ä lütüriatebok, ínel jíaka:

—Símeta em inou aahuäunę enchi máknake, reytaka ín nésahuëpo násuk áman junne.

²⁴ Huanäi hua ili jámmut yeu sika ä áyebeu nátemajek:

—¿Jítasune áunake jáni?

Ä áyehua éntok ínel au jiaahua:

—Juka Juan Bautistata kóbba.

²⁵ Áapo éntok sep áman kibakeka, jü reyttau ínel jiaahua:

—Én läutine puraato bueürupo ä huáatia, juka Juan Bautistata kóbba.

²⁶ Huanäi jü rey tüisi kaa al-lëeak. Të juka ä nookakäu ä lütüriatebokä béchïbo, entok huame áamak mesau jokame tihueka, kara ëe ti au jíaka taahuak.

²⁷ Huanäi sep sontarota Juanta kóba chúktiaka áu ä huéria sáuhuek.

²⁸ Jü sontaro éntok áman sika jum ä páttiatukäpo ä kóba chúktiak. Huanäi juka kóbata jum puraatopo yéchaka, jü ili jámuttau ä tójjak; jü ili jámut éntok ä áyebehui.

²⁹ Huanäi jume Juanta discípulom ä jíkkajaka, áman sájaka ä takaahua nükä ä núk

sájjak. Huanärim kókkolam mamähuäpo ä maäk.

Jesús mamni mülim jibuätuak

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Jume apóstolim éntok júchi Jesústau nau yájjak. Huanärim ä ettejhuariak, sïmeta bem yáakähui entok bem am majtiakähui.

³¹ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emepolem ímin ínomak kaate ánia see päriahui; ámanïrem chúbala jimyorenake.

Bueituk juebénakam sákkay, entok juebénakam yájjay; junëlim kara júne ámey jibuäy.

³² Huanärim jum canoapo sájjak ánia see päriahui, kaabeta anëhui.

³³ Huä gente éntok am bitchak yeu am sájako, entokim am tátäyak. Huanäi juebénaka huate pueblom bétana guókimmea áman yájjak, ámepachi. Huanärim áu nau yájjak.

³⁴ Jesús éntok canoapo kom chépteka huaka juebenarata bíchaka tüisam jiokoley, bueitukim kabaram kaa kabyerokä bënasi áma aaney. Huämi juebenak am majtia táytek.

³⁵ Béja tüisi kúptey éntok, jume ä discípulom áu rúkteka ínel áu jiaahua:

—Ímï ánia see päria, entok béja kúpte.

³⁶ Akë am sáka sáuhue; éläpom pueblommet entok ranchommet sájaka páanim emo jinnurianake, bueitukim ímï kaita buä mátkhi.

³⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Akem am jibuätua emëe.

Bempo éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachute áman sájaka guoy cien denariom béjhuay páanim jínnuka am jibuätuanake jáni?

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure? Ámanem sájaka am bitcha.

Bempo éntok am bíchaka ä téjhuak:

—Mamni páanim entok guoy kútchum.

³⁹ Huanäi símem básso síaripo am jote sáhuek, nátepola,

⁴⁰ cicientom náuhui entok cincucuentam náuhui.

⁴¹ Huanäi jume mamni páanim entok jume guoy kútchum nüka, téhuekau reemteka, Diosta tü éäu ámet chúpaka jume páanim rébektiak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, am mik sáhueka. Jume guoy kúchum éntok símemmet náikimtebok. ⁴² Huanäi síme jibuäka jóboak.

⁴³ Jume pan rérebeim entok jume kúchum buä bëterim dooce canajtam tátapunika áma tóboktiahuak.

⁴⁴ Huame áma jibuäkame éntok mamni mil oohuimtukay.

Jesús bäata béppa huerama
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Chúkula Jesús jume ä discípulom canoau am jámutuak, áapat huáyтана pueblo Betsaidau am yaij íaaka, áapörík huaka juebenarata am sákatuäu tájti.

⁴⁶ Chúkula genteta sákatuaka, jum káhuii bíchaa siika, Diostau oraciompo nok báreka.

47 Huanäi tukariu yúmay jü canoa bää násukun aaney. Jesús éntok buíapo áapola aaney.

48 Béja bájim jiäpo matchü bíchaa, canoata buaatiaka lotteme bitchak, bueítuk jü jeka am nankirika búitey. Huanäi ámeu siika, báata béppa huéeka, áme huam sika ámepat yebij báreka.

49 Bempo éntok báata béppa huémta bíchaka, akim ä jóusí téyey. Huanärim cháchayek,

50 entokim simetaka ä bíchaka sum éiyay. Të áapo sep ámeu nónookak, ínel jíaka:

—¡Óusem eiya, katem májhue, ínapone ájaria!

51 Huanäi canoapo ámeu ä jámuk, jü jeka yánti taahuak; bempo éntok naa muksi éakam át guómtilatukay.

52 Bueítukim ketune kaa jüneiyay, jáchin jume páanim búrusi yáahuakähui, bem námakak jiápsekä béchïbo.

Jesús Genesaretpo kökoreme tütek (Mt. 14:34-36)

53 Huáytana bíchaa sákasukam Genesaret buiärau yájaka, mayoahuim yeu yájjak.

54 Huanäi bempörim canoapo yeu sájak, jü gente Jesústa tátäyak.

55 Huanärim huämi buiärapo símekut naa tenneka, jume kökoreme au nau toij táytek, bem ámet töyemmak chíkti, huam jak Jesústa anei tíapo.

⁵⁶ Bueituk jak júne ä kibakeïpo, jum pueblompo entok ranchompo, jume kökoreme böo mayoat yeu totoijhuay jìokot jíaka, kia ä sánko mayoammet jálojti péaka. Huanäi síme huame át jálojtekame türiak.

7

Yoremta jíapsi nasontume (Mt. 15:1-20)

¹ Huanäi jume pariseerom Jesústau yájjak, entok huate escriibam, Jerusalén bétana áma yájj-latukaihui.

² Huanärim huate ä discípulommet suuhuay, bueituk kaa leyta jíä páman báijmaka páanim bem buäye béchibo mamam chichä machimnea. Huanärim béttesi áme bétana noktaitek.

³ (Bueituk jume pariseerom entok síme jume judíom, huame yoiyöturim boojoria páman, juebénasi kaa mam báijmakatekim kaa jíjibuäy.)

⁴ Entokim plaza bétana yájak, kaa emo mam báksiako, katim jíjibuäy. Entok huate juebénaka jita aykay bem yöreihui: jume vasom ámey jíhuame, jume saarom, jume sisiguok vaasom, entok jume bem ámet töyehui.)

⁵ Huanäi jume pariseerom entok jume escribam Jesústa temajek, ínel jíaka:

—¿Jatchiakasu jume em discípulom kaa huame yoiyöturim boojoria páman kaate? Bueitukim kaa ito bénasi báijmaka páanim buäye.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Eme Dios huáatemta bénasi emo antuame! Ál-läku Dios profeeta Isaíasta tempo enchim bétana nookak, entok áapo ínel ä jïojtek:

Ímëi gentem bem teniy jíba nee yöre, të bem jíapsihua mékka inou aane.

⁷ Kaita bėj-re jü bem nee emo yöre tíahui, bueitukim yorem nésauta Diosta nésautukä bénasi emo ä majtia.

⁸ Diosta nésahui tójakem, jume yoiyöturim boojoriauem johua: jume sarom bákshahuamta, entok vasom ámey jijihuame; entok juebenak ílë bénakem johua.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem tüisi emo anë téiyey? ¡Bueitukem juka Diosta nésahui kaitäpo johua, juka yoiyöturim boojoriau enchim yöri bäre béchïbo!

¹⁰ Bueituk Moisés ínel jiaahua: “Em áchayë yöre, entok em áiye. Jü ä áchaybet entok ä áyebet bettek nokátek, kaita át temajhuaka mëna.”

¹¹ Eme éntok ínel jiaahua: “Tüisi jiaunake jü yoreme ä áchaybeu o ä áyebeu ínel jíáteko: Simeta huaka ín áttea ay enchi ín ania éähui, Diosta béchïbo näikiari.” (Corbánta jiau bäre bénasi.)

¹² Júnëlem huaka yoremta ä atchai éntok ä áiye kaitäpem ä aniatua;

¹³ éntokem huaka Diosta nookakäu kaa bėj jóuhua, huame yoiyöturim boojoriau huatem majtiaka, éntokem juebenak ílë bénak johua.

14 Huanäi sime juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Nechem jíkkaja simetaka, át jünee béchïbo:

15 Kaita ayka yeutana jü yoremnat kimuka ä jíapsi násontenakeme, ál-la hua ä jíapsipo yeu huéeme.

16 Huä jünee báareme át suaka ä jikkaijnake.

17 Huanäi juebena genteta tö sika senu jóapo kibakek. Huanäi jume ä discípulom ä temajek, juka ejemplota ámeu ä yéchakä bétana.

18 Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem eme két kaitat jüneiya? ¿Jáchem kaa jüneiya, huaka yeutana yoremnat kimumta kaabeta jíapsi násontenakêhui?

19 Bueituk jü buáhuame kaa jíapsipo kiimu, ál-la sihuampo, entok chúkula yeu huéenake.

Íkai nokaka sime buáhuamta türï tíiyay.

20 Ket ínel jiaahua:

—Huä yoremna jíapsipo yeu huéeme, huäri ä jíapsi nasonte.

21 Bueituk jum yoremna jíapsipom yeu kaate, jume juéna éerim, omot jubiahuame, éhuil jáamuchim jípuhuame, yore súahuame,

22 ékbuahuame, kaa huéeläpo jita jípu péehuame, entok juénasi anhuame, jü yore bätäihuame, jü kaa tíura, senukut jita ínnéhuame, juénasi yoret nokhuame, hua emo buérialihuame, entok jume kaa suasi emo nühuame.

23 Sime ímëi kaa tü yáarim yoremna jíapsipom yeu huéiye, entokim ä nasonte.

*Jámmut Diostat eähui sirofenicia naciompo
jometukay
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ Huanäi Jesús huämi yeu sika Tiró éntok Sidón buiärau bíchaa siika. Huanäi huämi jak jóapo kibakek kaabeta ä bít iaaka. Të kara au éssoy.

²⁵ Bueituk senu jámmut áma aaney, ili jámut espíritu chicha machik jiápsipo jípurementa asoaka. Huäri jámmut áatana nokta jíkkajaka, áu sika ä guókpo áu tónommia kíktek.

²⁶ Áapo griegotukay, entok Sirofeniciapo jometukay. Huanäi jiokot áu jiaahuay, juka espíritu chicha machik ä jámut asoabet yeu ä bep sáhueka.

²⁷ Të Jesús ínel au jiaahua:

—Éläpo bat jume usiarim jóbonake, bueituk kaa türi jume usiarim páanim úhuhuaaka ili chüümmeu am guötia béchibo.

²⁸ Áapo éntok ínel áu jiaahua:

—Ammäle jiaahua, Señor, të jume ili chüüm jume pan rérebeim mesata bétuk usiarim kóm huáttílame buabuäye.

²⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Íněli em jíakä béchibo noitë huéiye. Jü lemoonio béja yeu simla, jü em jámut asoabechi.

³⁰ Huanäi ä jóau yepsaka, juka ä asoahua ä böyëpo bókamta téuhuak, béja juka lemoonio át yeu simlata.

Jesús nákapí nëota tütek

³¹ Jesús júchi nóttek jum Tiro buiära bétana. Huanäi jum Sidonpo naa búrujti siika, Galiléa bahuéu bíchaa, jum Decápolis buiärapo ámani.

³² Huanäi jü gente nákapí nëota áu nüpaka jiokot au jiaahuay, áa béppa ä mámte sáhueka.

³³ Huanäi áapolaik yeu núk sika, Jesús nákapo ä sútuteriak, entok ä suntu chíttuaka nínit ä kómoniak.

³⁴ Huanäi téhuekau reemteka bueürum jábitek, entok ínel áu jiaahua:

—¡Efata! —ínel jiau báare: ¡Étapotunakee!

³⁵ Huanäi sep jume náka guójöriam emo étapok, entok ä nín jísumaria búttek. Huanäi jünakiachisi nookak.

³⁶ Huanäi Jesús juka genteta téjhuak, kaabeta am ettejoria néshueka, juka bem bíchakähui. Të chë tüisi junëli ä néshuey junne, chëhuasum ä ettejhuay.

³⁷ Entokim tüisi át buere eeyak, ínel jíaka:

—¡Simeta tüisi johua! ¡Jume nákapim jíkkaijtua, entok múurom júne noktua!

8

Jesús naiki mílim jibuätuak

(Mt. 15:32-39)

¹ Huámëchi taahuarimmet tüisi juebena genteta áma aneyo, entok kaita am buä máchiako, Jesús jume ä discípulom núnuka ínel ámeu jiaahua:

² —Juka genteta juebenak ínomak anemtane jiokolë, buëitukim béja baij taahuare ínomak aneka, entokim kaita buä mátkhi.

³ Bueituk kaa jibuälame bem jóau sákatuak, böochim tébäi huáttinake, bueituk huate mékka bétana äbo yáij-la.

⁴ Huanäi jume ä discípulom ínel ä yommiak:

—¿Të jákübosu jábe páanim ámeu nüpaka am jóborianake jáni? Bueituk ímí ánia päriapo kaita aayuk.

⁵ Áapo éntok am temajek:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo éntok inel jiaahuak:

—Guoy búsaním.

⁶ Huanäi huaka genteta buíapo jote sáhuek. Entok jume guoy búsan páanim nüka, Diosta baysausuka am rébektíak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, genteta am mik sáhueka. Bempo éntok am nüka, juebenara gentetau am tójjak.

⁷ Ili kúchumím ilíkkím ket áma jípurey. Huanäi Diosta tü éäu ámet chúpaka, ámeu am tóij nésahuek.

⁸ Huanärim jibuäka jóboak. Entok jume rérebeim yeu békame guoy búsan canastam tátapunika tóboktiahuak.

⁹ Jume jibuäkame éntok naiki miltu máchiakay. Huanäi am sákatuak.

¹⁰ Áapo éntok jume ä discípulommak canoapo yejteka siika. Huanäi Dalmanuta buiärau yepsak.

*Jü señal kaa jaibu jojohuamta áyhuame
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)*

¹¹ Huanäi jume pariserom áu yájaka, áamak nok nássua táytek. Entokim séñalta áu aahuak, téhueka bétana huemta, ä jioptua báreka.

¹² Huanäi ä jiápsipo bueürum jíabiteka ínel jiaahua:

—¿Jatchiaka i gente én huéeme séñalta kaibu jojohuamta aahua? Tua lütüriapone enchimieu ínel jiaahua, i gente kaita séñalta mákna.

¹³ Huanäi júchi jum canoau jámuka, huáyтана bíchaa am tö siika.

Jü pariserom levaduura (Mt. 16:5-12)

¹⁴ Jume ä discípulom páanim kóptiaka, barcopom huépul páanim jíba huériay.

¹⁵ Huanäi am téjhuak, ínel jíaka:

—Jítachem suuhua, éntokem emo suaya jú pariserom levaduura bétana, entok Heródesta levaduura bétana.

¹⁶ Huanäi jume discípulom nahuim nookay, ínel jíaka:

—Páanim kaa itom nüpakä béchibo ínel jiaahua.

¹⁷ Jesús am jüneriaka jita am nokähui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem páanim kaa enchim nüpakä béchibo ínel nee jíä tíiya? ¿Jachem kaa át suuhua, éntokem kaa át jüneiya? ¿Ketunem námakak jíapsek?

¹⁸ ¿Pusekem kaa bitcha, entok náka guójöriakem kaa jíkkaja? ¿Jachem kaa áu huáate,

19 huame mamni páanim ín
nāikimtekäubehui, huame mamni
mílimmechi? ¿Jaiki canastamsu rérebeimnea
tátapunika tóboktiahuak?

—Dóocem kanastam —tim áu jiaahua.

20 —Entok júnak huame guoy búsan páanim
naiki mílilmet nāikimtehuakame, ¿jaiki
canastamsu rérebeimnea tátapunika
tóboktiahuak?

—Guoy búsanika —tim áu jiaahua.

21 Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem ketune kaa át júneiya?

Betsaidapo jü lipti bíchakame

22 Sep pueblo Betsaidau yepsak. Huanärim
Jesústau líptita nüpak, jiokot au jíaka áa béppa
ä mámte sáhueka.

23 Áapo éntok juka líptita mámpo buíseka,
huämi pueblopo yeu ä núk siika päkun bíchaa.
Ámani béja ä pusimpo chít huáttek, entok áa
béppa mámteka ä temajek:

—¿Jachë ára jita bitcha?

24 Áapo éntok pujteka ínel jiaahua:

—Yorememne júyam bénasi bitcha, të naa
kateme.

25 Júchi ä pusim béppa mámtek. Huanäi
bitchak, jü yoreme, simeta machisi.

26 Huanäi ä jóau bíchaa ä sim sáhuek, ínel
áu jíaka:

—Katë pueblou kikkibake, éntoke kaa
jábetau ä ettejhua, huämiri.

Jü Peero Jesústa Crísto tíiya
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Huanäi Jesús jume ä discípulommak pueblommet siika, Cesarea Filiipo buíarahui. Huanäi ä discípulom böot am temajek:

—¿Nechim jábë tíiya, jume yoremem? —ti ámeu jiaahua.

28 Bempo éntok ínel jiaahua:

—Enchim Juan Bautistä tíiya; huate éntok enchi Elías tíiya; jume huate éntok enchi hua jábe profeta tíiya.

29 Huanäi Jesús am temajek:

—¿Emesu? ¿Nee jábë tíiya?

Peero éntok ínel jiaahua:

—Émpë jü Cristo.

30 Të Jesús am téjhuak, íkai áa bétana kaabeta am ettejhuaria nésahueka.

Jesús ä mäna bétana nookak

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Huanäi am majtia táytek, juka Yoremta Üusi tüisi jiokot ä yáanähui, entok jume yoiyoturim, jume tiöpopo chë nésahueme, entok jume escriibam ä omoutenakêhui, entok mëhuaka báij taahuarim huéy ä jíabitenakêhui.

32 Íari bétana machisi nookay. Huanäi Peero áapolaik yeu núnuka kuttílasí áu nookak, kaa ä türi tíaka juka ä nokähui.

33 Të Áapo kúakteka ä discípulom bíchaka, Perotau kutti áu nonokak, ínel jíaka:

—¡Mékkë huéiye, Satanás! Bueitukë kaa Diosta bétana huémtat suuhua, ál-la yoremem bétana huémtat jíbba.

34 Huanäi juka genteta núnuka, entok ä discípulom, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe júne inot chäka huée báareme kaa áu beutireka kúrujta púaktiaka ino sáu huéenake.

³⁵ Bueituk hua ímí buíapo ä jíapsi jínëu báareme ä tárunake; hua ino béchibo entok evangeliota béchibo ímí buíapo ä jíapsi tárukame, huári ä jínëunake.

³⁶ Bueituk, ¿jita túhuatasu binnake jáni jü yoreme, síme ániapo ayukamta kobakátek junne, ä jíapsi éntok tárukáteko?

³⁷ Entok, ¿jítasasu béjtuanake jáni jü yoreme, ä jíapsi béchibo?

³⁸ Bueituk hua inoy tihuekame entok jü ín nokibeyi, íri gente én huéeme kaa türík joame omot jubiahuamta türeme; entok Diosta bej-reka jíápsame násuku. Ínapo jü Yoremta Üusi ket ái tiunake, júnaköri ín Átchay loriapo yepsáteko jumé santo ángelesimmaki.

9

¹ Jesús ket ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua, huate ímí aneme katim kókkonake, huaka Diosta yáura chíkti ä úttiárammak äbo yepsäu tájti.

*Jesús ä takaahuapo tábuiasi aayuk
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)*

² Chúkula búsan taahuarim huéy, Jesús juka Perota, Jacobota, entok Juanta nüka, bempolaim yeu núk siika, jum káhui mejikau bíchaa. Huanäi tábuiasi machisi taahuak bem bíchápo.

³ Jume ä sánkohuam bélojkosi taahuak, entok tüisi tósalisi, sá pam bénasi, kia jábe jípkasialeero júne ím buíapo joome kaibu junéli am basuanake.

⁴ Huanäi bempo Elíasta éntok Moiséjta ámeu yeu machiamta bitchak, entokim Jesústamak ettejhua.

⁵ Huanäi Peero nónokaka, Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, ¡tüisite ímí aane! Báij jótamte yáanake: huépülak emo béchibo, entok Moiséjta béchibo seenuk, entok Elíasta béchibo ket seenuk.

⁶ Junélim áu jiaahuak jume discípulom bueítukim guómtilamtukay, Peero éntok kaachin jiau máchika.

⁷ Huanäi jü namu ámeu yúmaka ámet jékkaatek. Jáhui éntok jum namu bétana yeu sika ínel jiaahua:

—Íri ájaria jü ín Ũusi ín nákehui; áapöríkem nok jíkkaja.

⁸ Huanärim sejchúkti naa remteka, kaabeta éntokim bitchak ámemaki, Jesústa jíbba.

⁹ Huanäi jü káuhuit kóm kateka, am téjhua kaabetau ä ettejhua nésauhueka juka bem bíchakáhui, juka Yoremta Ũusi kókkolam násuk ä jíabítek jübua.

¹⁰ Huanärim bem jíápsipo jíba ä jípurek júkái nokta, jáchisu jiaubáare jáni tí éaka kókkolam násuk ä jíabitenakéhui.

¹¹ Huanärim Jesústam temajek:

—¿Jáchisu júntuk huéeka jume judíom ley am mamájtéame útteä tíiya juka Elíasta bat äbo yebíjnakëhui?

¹² Áapo éntok am yommiaka ínel jiaahua:

—Huä Elías ál-la lütüriapo bat äbo yebíjnake, éntok äbo yepsakätek simeta huéchiapo ä órekay bénasi ä tóijnake. Të, ¿jáchisu júntuk ket jiaahua jü jïojteri Yoremta Üusi bétana? Jiokot ahuä bitna bétana, éntok kaitäpo ä bitna bétana.

¹³ Tëne ínel enchimeu jiaahua, jü Elías béja yebíssuk, éntokim simeta bem au yáabárëu au yáuhuak, äa bétana jïojteripo bénasi.

Jesús juka usita diáblota ä jiápsipo jípuremta tütek

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Huanäi jume huate ä discípulommeu yepsaka, juebena genteta bitchak áme chíkola aneme, éntok jume judíom ley am mamájtíame ámemak noknássuame.

¹⁵ Huanäi, síme jü gente Jesústam, bíchakä guómtek, éntokim au tenneka ä tebótuak.

¹⁶ Huanäi Áapo am temájek:

—¿Jítasem ámemak noknássua? —ti ámeu jiaahua.

¹⁷ Senu éntok áme násuk ä yómmiakä ínel jiaahua:

—Maestro, ín üúsine emou huéria, múuro espírituta jípuremta.

¹⁸ Huäri jak ä jaatíakäpo, ä tatabeka éntok támim kumeka sómöchiata yeu pujpujtía. Júnëli béja nama sutalayka tatahua. Em

discípulommeu éntokne nookak juka espírituta chichä machik yeä béebria sáhueka, tem kára yeä béebriakä taahuak.

¹⁹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Eme gente kaíta súađeram! ¿Jahuéi tájtisune enchimmak annake jáni? ¿Jahuéi tájtisune enchim kaíta súađeru innénake jáni? Ínohuem ä huéria.

²⁰ Huanärim au ä núk sájjak. Jü diablo éntok Jesústa bíchaka, juka jübua yotumta náasä jímmaataitek, éntok buiapä röaktitaitek, sómöchiata éntok yeu pujtíataitek.

²¹ Huanäi Jesús ä atchaihua temájek:

—¿Jahuéi naatekasu iri au aika?

Ä áchaihua éntok ínel jiaahuak:

—Ä ílítchiak naateka;

²² éntok juebénasi jü espíritu chichä machi báapo éntok taijpo júne ä tabbei ä mēbáreka. Tē empo áma yumátek, itómē anía ito bétana jiokot éaka.

²³ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Enchä súađerakeyo, bueítuk hua ä súađeremta béchibo síme kaa obíachi.

²⁴ Huanäi jü usita atchai úttiaka ínel jiaahua:

—Jeehui, anä súađer; nechē anía chē ín ä súađerakē béchibo.

²⁵ Jesús éntok juka juebena genteta au rúktemta bíchaka, jü espíritu chichä machitau kutti nonokak, ínel jíaka:

—Empo espíritu chichä machi múuro éntok nákapí, ínapone enchi at yeu huee sáhue jü usítachi, éntoke yeu sikátek kaa júchi au nonnote.

²⁶ Huanäi jü espíritu cháchayek, huanäi júchi tüisi náasä tápsuka, yeu siika. Huanäi jü usi mukúkamta Bénasi taahuak, júntuk búrukä ä mukila tíiyai.

²⁷ Të Jesús mámpo ä buíseka, ä tóboktiak; huanäi jü usi kíktek.

²⁸ Huanäi jum jóapo Jesústa kibákek, jume ä discípulom áapolaik áma aneyo ä temajek:

—¿Jatchíakasu ítapo kara yeä béebai jáni?

²⁹ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ilébena diablo káitai éntoko ára yeu beptu oraciónta juaka entok ayunahumtay jíbba.

*Jesús ä mäna bétana júchi ámeu nookak
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)*

³⁰ Huanäi huämi yeu sákalamtaka, Galiléa buiära páman kaatei; të Jesús kaabeta ä júneriä ïai.

³¹ Bueítuk jume ä discípulom majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yoremem mampo tóijhuaka mäna. Të ínapo mukuk, bajj taahuarim hueine jíabitenake.

³² Të bempo kaa at júnei yayi ïri nokit jachin ä jiau bárèhui, éntokim at temae báare júne majhuëi.

*¿Jábesu jü chë yöpo tahuánakeme?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)*

³³ Huanäi huam pueblo Capernáumpo yájaka, huam jóapo aneka, Jesús am temajek:

—¿Jítasem nau nok nássuasakai jum böochi?

³⁴ Bempo éntok kaa jíalek, bueítukim jum bööchi jábeta chë yöpo tahuánakëhuim nau noksakai.

³⁵ Huanäi Jesús yejteka, jume dóocem núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe chë yöpo tahua báareme, huäri chúkula huéenake sîmem béppa, éntok sîmem nésauta joríanake.

³⁶ Huanäi ili úsita nüka, áme násuk ä kétchak. Ä íbaktiaka ínel ámeu jiaahua:

³⁷ —Huä ín téhuampo huaka ili úsita ílëbenak mabetakame, nee mabetnake; éntok hua nee mabetakame, kaa nee jíba mabetnake, huaka nee äbo bíttuakamta ket mabetnake.

*Huä kaa itom béj-reme, itomak huéiye
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)*

³⁸ Huanäi jü Juan ínel jiaahua:

—Maestro, senukte bitchak em téhuampo jume espíritu chichä machim yeu bébamta, tète júkai ä táktiriak, bueítuk kaa itomak huéiye.

³⁹ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Katem júkai ä taktiria, bueítuk kaabe aane ín téhuampo milagrom joákä chúkula éntok juénasi ínot noknákeme.

⁴⁰ Bueítuk hua kaa itom béj-reme itomak huéiye.

⁴¹ Éntok jábe júne ín téhuampo senu vaso báam enchim mikakame, Crístota enchim átteakä béchibo, lütüriapo jíba ä mabetnake juka béjhuata.

*Diosta bejreu yore jioptua máchika ayukame
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)*

42 'Kia jábe júne ili usi nee súalemta Dios bejrita yatuakame, áa béchĭbo chĕ tŭri éiyey kee júkái yáaka, téta át tŭtujhuamta kutánaapo át súmahuaka bahuéu kóm jímmaahuako.

43 Júnĕli jume em mámmam Dios bejrita enchi jóotuanakey, Akĕ am chŭktia. Bueĭtuk chĕ tŭrinake emo béchĭbo huépŭlam mámake yúu jápsihuäu em huéenakĕhui, guoyim mámake infiernou táijta kaa tutukĕpo em huéenakeu béppa,

44 huam buíchiam kaa lŭlütĕpo, éntok huaka táijta kaa jaibu tutukĕpo.

45 Éntok jume em guókkim Dios bejrikuu enchi huérianakey, Akĕ am chŭktia. Bueĭtuk chĕ tŭrinake emo béchĭbo huépŭlam guókeka yŭ jápsihuäu em huéenakĕhui, guoyim guókeka infiernou táijta kaa tutukĕpo em jímmaanäu béppa,

46 huame bem buíchiam kaa mumukĕpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukĕpo.

47 Éntok jume em pusim Dios bejrita enchi bíttuay, yehuĕ am huíkke. Bueĭtuk chĕ tŭrinake emo béchĭbo huépŭlam puseka Diosta lóoriau em huéenakĕhui, guoyim puseka infiernou táijta kaa tutukĕpo em jímmaanäu béppa,

48 huam buíchiam kaa lŭlütĕpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukĕpo.

49 'Bueĭtuk síme tájiay jĭokot machisi ontuatuna, entok síme hua Diosta bíchäpo órehuame ontuatunake.

50 Tŭri jŭ oona, tĕ juka onta kaa chökoak, ¿jítasuysem ä tŭ tátabnake? Omtem jípureka

jiápsa, éntokem al-leehuamta nau jípure.

10

Jesús divorciota bétana nookak

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Huanäi Jesús Capernaumpo yeu sika, Judea buiärau yepsak, entok bathue Jordán huáyтана. Gente éntok júchi au nau yájjak, huämi júchi am majtia táytek, bannaataka bénasi.

² Huanäi jume pariserom áu yájaka ä temajek, ä jioptua báreka, jachu türi jäni, juka jubekamta ä jubi jímmaanakhui.

³ Huanäi ínel am yommiak:

—¿Jáchisu júntuk enchim sáuhuek jü Moisés?

⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Moisés licenciata nénkak, jiösia divorciota yáaná bétana. Huanäituk senu ä jubi ára jímma.

⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jíapsekä béchibo íkái nésauta enchimmeu jiojtek.

⁶ Të Dios ániata yáaka outa yáuhuak, entok jámutta.

⁷ “Íari béchibo jü yoreme juka ä áchayhua entok ä áyehua tösika, ä jubimak jíapsinake.

⁸ Huanäi jume guoyiakáihuim huépul takahuatunake.” Júnelim béja kaa guoyinake, ál-lam huépul takahuatunake jibba.

⁹ Huäri béchibo hua Diosta nau rúktiakähui, jü yoreme kaa ä näikimtepo yúmala.

¹⁰ Jóapo ä aneyo, jume ä discípulom júchi ä temajek huári bétana.

¹¹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jábe júne ä jubi jímmaaka täbuik jubekátek, bát ä jubiari bėj-reka adulteriopo näikiatunake.

¹² Jü jámut júne ket ä kuna jímmaaka täbuik kunakátek, bát ä kunahua bėj-reka adulteriopo näikiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chúppak
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanärim Jesústau ili usim au rúktiay, áme béppa ä mamtë iaaka. Ä discípulom éntok ámeu omtey, jume usim áu huériammehui.

¹⁴ Huanäi Jesús júkái bíchaka, kujti éaka ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja, jume ili uusim, éläpom inou kannake. Júkärem kaa am üuhua, bueütuk bempörim bénasi éame ä átteak, juka Diosta rey nésauro.

¹⁵ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, kia jábe júne kaa ili úsita bénasi éaka juka Diosta rey nésauro mabetakame, kaibu áman kibaknake.

¹⁶ Huanäi am nüka am íbaktiak, éntok áme béppa mámtéka tü nokta ámet chúppak.

Jü riiko jübua yötume Jesústamak nooka
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Huanäi Jesústa yeu sika hueyo. Senu búiteka au yépsak, huanäi ä bíchäpo tónommia kíkteka, ínel au jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jítasune yáakätek, yü jíapsihuamta jipunake jäni?

¹⁸ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok aane türika, huépülaika jíbba, jü Dios.

¹⁹ Jume Diosta nésahuimë täya: “Katë omot jubiata jipunake. Katë yore súuhua. Katë ekbua. Katë jábetat kia nooka. Katë jábeta bätättähua. Em áchayë yöre, éntok em áiye.”

²⁰ Jü yoreme ä yommiak:

—Maestro, ímëi nésahuimne yáala, ín kaa yötukäpo naateka.

²¹ Huanäi Jesús ä bíchaka tüisi ä nákeka taahuak, éntok ínel au jiaahua:

—Senu huéeme emou bëye: sikë simeta em jípurëu nénkaka póobem ä miika. Huanärë áman téhuekapo yún béj-remta jipunake. Jiokot anhuäpe em kúruj püaktiaka ino sáu huéiye.

²² Të áapo iri nokta béchïbo kaa al-leaka siika, bueítuk yún jita buéresi áttiakay.

²³ Huanäi Jesús nate chíkola reemteka, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¡Tepam obiachisi huam Diosta reytaka nésahuëpo kimunake, jume yún jita buéresi áttiakame!

²⁴ Jume ä discípulom éntok guómtek, júnël ä jíakä béchïbo. Të Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—In üusim, ¡tua obiachisim Diosta reytaka nésahuëpo kimunake, jume yún jita buéresi áttiaka at éame!

²⁵ Chë júne kaa obiachi camellota jum jiiika pusim páman yeu ä huéenakëhui, yún jita

buéresi áttiakamta Diosta reytaka nésahuepo ä kibaknake béppa.

²⁶ Huanärim chë júne májhueka nau ínel jiaahua:

—¿Jábesu júntuk ára au jínëunake jáni?

²⁷ Të Jesús am bíchaka ínel jiaahua:

—Yoremem béchïbo obiachi, të Diosta béchïbo ëe; bueítuk sime ayukame áa béchïbo kaa obiachi.

²⁸ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Én ítapo simetate itom jípurëu tō sákalamtaka émomak rejte.

²⁹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua, jábe junne juka ä jóa tō simlame, o ä saayim, ä sailam, ä ákorom, ä huaayim, ä átchay, ä áiye, ä juubi, ä üusim, ä buía junne, ino béchïbo éntok evangeliota béchïbo,

³⁰ ímï tiempopo cientopo cienim mabetnake, jume jóuhuam, sailam, ákorom, áiyem, üusim, éntok buíyyam, guok jájjahuaka junne; jume taahuarim äbo huéemet éntok, juka yü jíapsihuamta.

³¹ Të juebénaka huame bát kateme chúkula kannake; chúkula kateme éntok bát kannake.

*Jesús júchi ä múknake bétana nookak
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)*

³² Huanärim buere joära Jerusaléniu, jikau kaatey; Jesús éntok ámepat huéiyey. Bempo éntok guomtilatakam ä guojaasey, éntokim májhueka áamak kaatey. Huanäi júchi jume

dóocem sékāna bíchaa yeu núk sika, am téjhuak huaka jita au huéenakemta.

³³ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ímíte Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jü Yoremta Üusi éntok tiöpopo chë nésahueme entok escribam mámpo tóijtunake. Huanärim bette nokta át chúpanake, ä mëtebo béchïbo, entokim kaa judíom mámpä tóijnake.

³⁴ Bempo éntok ä junneriasuka ä bemmuchanake. Áachim chit huáttinake, entokim ä mënake; tē baj taahuata huey jíabitenake.

Jacobo entok Juanta aahuakähui
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Huanäi Jacobo entok Juan, Zebedeota üusim, au rúktek ínel au jíaka:

—Maestro, itom aahuäute enchi itom yáaria íaa.

³⁶ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem nee enchim yáaria íaa?

³⁷ Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Em lóoria nésahuemo itom jotetua, seenu em báta bétana, senu éntok em míkōri bétana.

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Katem jüneiya jita enchim aahuähui. Juka vaasopo jikot máchiraata ín jïnakeu, ¿eme ket ára ä jëye? Entok ín batōna bënasi, ¿eme ket ára emo batōa?

³⁹ Bempo éntok ínel ä yommiak:

—Amate yúma.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapo, eme ä jinake, huaka vaasopo jikot máchiraata ín jinakëhui, entok ín batöhuakäpo Bénasi eme ket batöna;

⁴⁰ Të hua enchim ín báta bétana jotenakeu entok ín míköri bétana, kárane jábeta ä mákka, huame jábem béchïbo näikiari huámëi ál-la ä mabetnake.

⁴¹ Huanäi jume guojmamnika ä jíkkajaka, jü Jacobotau omti táytek, entok Juantahui.

⁴² Huanäi Jesús am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jume naciónim násuk huaka chë nésahuemta au buérialëhui, entok jume buéresi emo ériame emo nésaulëhui.

⁴³ Të enchim násuk kaa junëli huéénake, ál-la jábe júne enchim násuk yösi au éria báareme, huäri nésauta enchim jorianake.

⁴⁴ Jábe enchim násuk bát huée báareme, huäri simem nésauta jorianake.

⁴⁵ Jáchin ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta nee joria íaaka, ál-la jábem jita yáariaseka, entok ä jíapsi nénka, bürum jínëu báreka.

*Jesús juka lipti Bartimeota tütek
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)*

⁴⁶ Huanärim pueblo Jericóu yájjak. Huämi ä discípulommak yeu siika, entok yun juebena gentetamaki. Jü Bartimeo, hua lipti, Timeota üusi, böo mayoat káteka nétaney.

⁴⁷ Huanäi ä jíkkajaka Jesús Nazarenota áma hueïhui, chayeka ínel jiau táytek:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechë nák jikolë!

⁴⁸ Huanäi juebénakam au omtey, kaa ä jíal sáhueka. Të áapo chë úttia chayeka ínel jiaahuay:

—¿Davita Üusi, nechë nák jiokolë!

⁴⁹ Huanäi Jesús kíkteka, ä núnutebok.

Huanärim líptita tejhuak, ínel áu jíaka:

—Katë jáchin éiya. Kíktëe; enchi núnnu jü Maestro.

⁵⁰ Huanäi áapo ä jíniam jímmaaka, kíkteka Jesústau siika.

⁵¹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jítasë nee enchi yáaria íaa?

Jü lípti éntok ínel jiaahua:

—Maestro, nechë bíttua.

⁵² Huanäi Jesús ínel au jiaahuak:

—Simeë; em nee súalë béchibë bitcha.

Huanäi jü lípti sep bíchaka taahua, huanäi Jesústa sáu siika jum böochi.

11

*Yölataka buere joära Jerusaléniu kimuhuame
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)*

¹ Huam Jerusaléniu kaa mékka aneka, Betfagé, entok Betánia pueblom náapo aneka, Oliivo káhui pújbapo, Jesús guoy ä discípulom áman bíttuak.

² Júnel ámeu jiaahua:

—Katëem, huam pueblou enchim pújbapo kátekamtahui. Ámanem yájakátek ili buru bemelata áma chäkamtem téunake; huächi jábe yoreme júne kee jee át yejte. Akem ä búttiaka äbo ä huérianake.

³ Huanäi jábeta enchimieu ínel jiai:
 “¿Jatchiakem júkai johua?” Huanärem juka
 Señorta ä huáatiä tianake, entok chúkula ä
 nóttiria rókka.

⁴ Huanärim áman sájaka, juka ili buruta
 téhuak áma chákamta puértapo yeutana,
 böota tottëpo. Huanärim ä búttiak.

⁵ Huate áma aneme ínel ámeu jiaahua:
 —¿Jitasem johua? ¿Jatchiíakem juka ili
 buruta butbúttia?

⁶ Huanäi bempo Jesústa néshuekä páman
 am yommiak. Huanärim am tójjak.

⁷ Huanärim juka ili buruta Jesústau nüpaka,
 bem sánkom at töak. Huanäi Áapo at yejtek.

⁸ Gente éntok juebénaka bem sánkom böot
 áapat tösakay; huate éntok júya sáhuam
 chúktiaka, ket böot áapat am tösakay.

⁹ Jume bat kateme chay sákay entok jume
 amapo kateme ínel jíaka:

—¡Looria! ¡Diosta tü eäu at chúpári jü Diosta
 yaura úttiäray téhuampo yebisiseme!

¹⁰ ¡Diosta tü eäu áa béchïbo, jü David itom
 áchay néshuepo äbo huémta béchïbo!
 ¡Buéresi al-leehuame téhuekau tájti!

¹¹ Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu
 yepsaka, jum tiöpou kibakek. Huanäi nate
 chíkola reemteka, simeta áma ayukamta
 bitchak. Bueítuk beja kúptey huanäi pueblo
 Betániau bíchaa yeu siika, jume dóoce
 discípulommaki.

*Chuna óguotat bette noki chúpári
 (Mt. 21:18-19)*

¹² Huanäi yokoriäpo Betaniapo yeu am sájako, Jesús tébäurek.

¹³ Huanäi mékka chuna óguota bitchak yún sáhuakamta. Áu rúktek takam áu téu máchileka, të kaita at téuhuak, sáhuam jíbba, bueituk kee jee yuumay bem takanakëhui.

¹⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua hua chuna óguotahui:

—Kaibu jábe éntok em taka buänake, jíba béchïbo.

Ä disciipulom éntok ä jíkkajak ínel ä jíayo.

Tiöpopo jita nénkame yeu jaase
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jum Jerusaléniu yájaka, Jesús jum tiöpou kibakeka, jume jita áma nénkame entok jita jínnume päkun yeu bep táytek. Entok jume tómita nakuliame mesam naa guötiriak, entok jume guókohuim áma nénkame bankom kétchi.

¹⁶ Kaabeta jum tiöpopo áman kia jume vasom júne yeu huéria ñay.

¹⁷ Huanäi am majtiaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu kaa ínel jïojteri? “In káari áma Diostau oraciompo nok béchïbo káari ti téhuaanake entok síme géntem béchïbo.” Eme éntok lak-ron kári guójoriäpo ä tahuariala.

¹⁸ Jume escribam éntok jume tiöpopo nésahueme ä jíkkajaka, at tekipánoa táytek, jáchin bem ä mëtebonakëhui, bueitukim ä májhuei, síme jume géntem ä yosireka at guómtilatukä béchïbo hua áapörík am majtiäubechi.

19 Tukáriu yúmak éntok Jesús áma yeu siiká jum puéblopo.

Chuna ogo béttesi at nokhuakame huakek (Mt. 21:20-22)

20 Huanärim yokóriapo kethueitana böot kateka, juka chuna óuguota bitchak huakíata nahuapo naateka jikau tajti.

21 Huanäi Peero au huahuáateka ínel au jiaahua:

—Maestro, Akë ä bitcha hua chuuna nokta béttesi em at nokakau huakía.

22 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Dióstachem eiya.

23 Bueituk tua lútaüriapone enchimeu ínel jiaahua, jábe júne ï kautau ínel jákame: “Sóoktekë, bahuéu emo jimma”, éntok ä jiápsipo kaa täbuiasi éaka tua ä súalëtek ä nokákähui, huanäi ä nokákä páman yáatunake.

24 Kíalikune enchimeu ínel jiaahua, síme hua Diostau oraciompo enchim aahuähui, akem ä súale enchim ä mabetnakëhui, huanäi jíba enchimeu ayúnake.

25 Diostau oraciompo nokátekem emo jiookore, jabetamak emo béj-reka ayulaatukátek, huaka enchim Átchay téhuekau kátekamta ket enchim jiookorinakë béchïbo, huame enchim Dios bejrimmechi.

26 Bueituk enchim kaabeta jiookoreyo, enchim Átchay téhuekau katekame ket kaibu enchim jiookorinake enchim Dios bejrimmechi.

Jesústa yäura úttiära (Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Huanärim júchi Jerusaléniu bíchaa nóttek, éntok áapörík jum tiöpopo huaijhua hueramai, jume tiöpopo nésauhueme éntok jume escribam Jesústahuim yájjak, éntok jume koba yoiyoöhuem.

²⁸ Huanärim ínel au jiaahua:

—¿Jita lütüria úttiatasë jípureka íkái johua? Éntok, ¿Jábesu enchä mak-la juka lütüria úttiata íkái em yáanakë béchïbo?

²⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémtane enchimneu nátemaijnake ínapo kétchi. Enchim nee téjhuaakne ket enchim téjhuanake jita lütüriai íkái ín joähui.

³⁰ Jü Juanta yore batöau, ¿jachu téhueka bétana nésautukai jáni, ö im buíapo yoremem bétana? Nechem téjhua.

³¹ Huanäi bempo júnen nau jiaahuay:

—Téhueka bétana ti itom jiai junne, ínel itou jiaunake: “¿Jatchíaka júntukem kaa ä súalek?”

³² Yoremem bétana ti itom jíai éntok kaa türinake.

Ínelim jiaahuay bueitukim juka genteta majhuëi, bueituk simetakam Juanta tua lütüriapo ä proféta tíiyai.

³³ Huanärim Jesústau ínel jiaahua:

—Katte jüneiya.

Huanäi Áapo ínel am yommiak:

—Ínapo ket kaa enchim téjhuanake jita lütüria úttiärai íkái ín joähui.

12

Jume tekipanualeerom jujuëna (Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Huanäi Jesús ámeu noktáitek ejemplom ámeu jójjoaka, inel ámeu jiaahuak:

—Senu yoreme párasim eechak, éntok ä kóräituak, éntok áma párasim áma chiríjtia béchibo erata yahuak. Torejta éntok áma yáuhuak, jikat káteka etta suáyä béchibo.

'Huanäi tattábuimmeu ä reu nénkaka mékka bíchaa siika.

² Huanäi párasim takai, huépülak ä sáuhuëu áman jaasek etta tekipánoammehui, huaka áma chúpukamta ä núsáuhueka.

³ Të bempo ä buíseka, kökosä yáakä éntok kayta ä makaka ä simtúak.

⁴ Huanäi juchéntok senuk ä sáuhuëu ámeu jaasek. Huákärim éntok mamáasukä kóbat kökosä yáuhuak, éntokim tiusi ä yáakä ä simtúak.

⁵ Juchéntok senuk áman bíttuak, huákärim éntok mäak; éntok huate juebenam áman bíttuak, huatémim kökosi yáuhuak, huatémim éntok súhuak.

⁶ 'Të chúkula, ketune senu au bëyei, ä üüsühua ä nákehui. Ket ámeu ä bíttuak inel jíaka: "Jamak júnem ín üusi yórinake."

⁷ Të huame etta tekipánoame júnen nau jiaahua: "Íri ájária jü ä átteanakeme, átä mënake, huanäi itou tahuánake jü ä attea éaihui."

⁸ Huanärim ä buíseka, ä mäaka, etpo yeutana ä jímmak.

⁹ Huanäi Jesús am temajek:

—¿Jáchisu ayúnake jäni hua nésahueme, párasim átteakame? Äbo sika, ímëi tekipanualeerom súanake, éntok jume ä páras échim tattäbuim mampo tóijnake.

¹⁰ '¿Jáchem íkái jiojteta júne kaa bit-la? Ínel jáamta:

Huä tetta huame káateleerom kaa huáatiakähui, huári ínel jum kari eskinapo tahuala éni.

¹¹ Jü Señor ä yáala íkári, éntok itom bíchäpo símek béppa musäla maachi.

¹² Huanärim at tekipanuatáitek jachin bem ä bujttebonakähui, bueitukim at jüneiak áme bétana ínel íkái ejemplota ä nokákähui. Tem juka juebena genteta majhuëi, huanärim ä tójakä sájjak.

*Impuesto tómita bétana nátemaijhuame
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)*

¹³ Huanäi huate pariseerom éntok Herodíanom au bíttuak jita nokpo júne bem ä jaatíanakë béchibo.

¹⁴ Huanärim au yájaka, ínel au jiaahua:
—Maestro, jünéate lütüriata em boojóoriahui, éntok kaabeta bétana emo suáyähui, bueituk yoremta jachin ä machiakäubechë kaa suuhua, ál-lë tua lütüriai am téjhua juka Diosta böo. ¿Jachu lütüria jäni rey Césarta tómita itom maknakähui? ¿Ata maknake ote kaa ä máknake?

¹⁵ Të Jesús éntok ámet jüneakä jítat júne bem ä jaatíabarëhui, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasem nee jíóptua báare?
Bueítukem juka tómita inou huéria ä bit
béchibo.

¹⁶ Bempo éntok au ä tójjak. Huanäi ínel
ámeu jiaahua:

—¿Jábesu íri jü tómit yáari, éntok ì jiojteri
jábeta tehuampo yáari?

Huanäi bempo ínel au jiaahua:

—Rey César ä átteak.

¹⁷ Huanäi Jesús ínel am yommiak:

—Juka Césarta áttea Césartem ä mákka.
Juka Diosta attea éntok Diostem ä mákka.

Huanärim at guómtek hua ámeu ä
nokákäubechi.

*Kokkolam nasuk jíabitehuau nátemaijhuame
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)*

¹⁸ Huanäi huate saducéom au yájjak, jume
kókkolam kaa júchi jíjiabitë tíame. Huanärim
ä temajek:

¹⁹ —Maestro, Moisés ínel jiojtek, bueítuk jábe
ä sai mukuk, juka ä jubíahua kaa asóakamta
tahuak, ä sailahua ä jubeka at usianake ä saila
tehuampo.

²⁰ Guoibúsanikam emo sayekai. Jü
bathuéeme jubek huanäi muúkuk, të kaa usim
jípurek.

²¹ Huanäi jü áa sáu huéeme ä juúbek, të ket
muúkuk; huäri júne kaa usim at jípurek. Éntok
jü bájikun huéeme ket jíba Bénasi.

²² Jume guoibúsanika ä juúbek, tem kaa usim
at jípurek. Chúkula éntok jü jámmut muúkuk.

23 Jum kókkolam jíabitëpo, bempörim jíabetek, ¿jábesu ä jubnake jáni, bueítuk jume guoibúsanika ä jubekai?

24 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Aachem tüsi jijjiobe bueítuk juka Diosta nooki jïojterita kaa enchim taaya béchïbo éntok juka ä úttiära.

25 Bueítuk kókkolam násuk jíabitehuäpo kaabe emo jubnake, éntok kíalim jume Diosta ángelesim téhuekapo aneme bénasi jíba emo jípunake.

26 Én éntok jume kókkolam jíabitelatunakëhui, ¿jachem kaa ä bit-la Moiséjta jïojteri, Diosta jachin au nokákähui huam ili júya, zarzapó? Júnel ä jiapo: “Ínapone Abrahamta Dios, Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios.”

27 Dios kaa kókkolámeu Dios, jíapsámeu ál-la. Júnëlem tüsi jiób-la.

Huä nésauro chë bathuéeme (Mt. 22:34-40)

28 Huanäi senu escriba áma yépsak nau am noknássuai am jíkkaijlataka, éntok Jesússta tüsi am yómmiakau jünériaka, huanäi ä temajek:

—¿Jítasu jü Diosta nésauro bat huéeme símem béppa?

29 Huanäi Jesús ínel ä yommiak:

—Jü nésauro símem béppa bathuéeme ïri ájaria: “Íkäre jíkkaja Israel, jü Señor itom Dios, jü Señor huépülai jíbba.

³⁰ Éntoke em Dios Átchay náknake chikti em jíapsimaki, éntok síme em ái jünéribeyi, éntok síme em úttearammea.” İri ínel jü nésauro bathuéeme.

³¹ Jü áa sáu huéeme éntok ket álë benna: “Emo bénasi yorémtë náknake em emo ériä bénasi.” Kaíta éntok nésauro chë bej-re ímëi béppa.

³² Huanäi jü judíom ley am mamájtíame ínel au jiaahua:

—Türi, Maestro, lütüriate nooka Diosta huépülaitíaka, bueítuk kaabe éntok aane áapörík béppa.

³³ Éntok jü ito bénasi ä náknä bétana chikti itom jíapsimaki, éntok síme itom ái jita jünériäubeyi, éntok síme itom úttearammea, éntok ito bénasi yoremta náknähui itom ito ériä bénasi, chë júne bej-re síme hua Diosta bíchápo nákiari éntok animáalim taijpo tattahuame béppa.

³⁴ Huanäi Jesús tüisi ä yómmiakäu jíkkajaka, ínel au jiaahua:

—Katë mékka áu aane Diosta reytaka nésahuebeyhui.

Huanäi naateka kábe jita au nátemajj báreka taahuak.

*¿Cristota jábesä ä üusek?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)*

³⁵ Huanäi Jesús tíöpopo am majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisu júntuk jume escribam juka Cristota Davidta üusi tíiya?

³⁶ Bueituk jü Espíritu Santo Davidta teniai ínel jiaahua:

Jü Señor ínel ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In bata bétanë yejte, huame enchi béj-reme em guókkim bétuk ín tahuáriäpo tajti.”

³⁷ Jü David, áapo ä Señor rókka, ¿jáchisu júntuk ä üúsek téehua?

Huä gente juebenara éntok tua al-léakä ä jíkkajai.

Jesús escribam nätuak

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua am majtiaka:

—Émoem suáya jume escribam bétana, téttëbem súpeka rejteka emo türeme, éntok jum plázapo bem tetébotuahuäu musäuleme.

³⁹ Éntok jume baankom bat jokame türeme bempörim béchibo jum nau yayáijhuäpo, éntok jibuähuäpo junne;

⁴⁰ entok huame jámut jókoptulam bem attea üuhuame, entok emo bit-ïaka téebesim oraciónim jojohua. Ímechi chë júnee noki jiokot machisi ámet chúpatunake.

Jü jámut jókoptulata ofrenda

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Huanäi Jesús huam tiöpopo tómita nau totoijhuapo pújapapo káteka am bitchay, jachin huaka genteta tómita áma órehui jum kajompo, éntok juebena rikom yún tomita áma óreme.

⁴² Jü jámmut éntok póobetakä éntok jókoptulatakä áma yépsak. Huanäi guoi tómi

kaa jaikik bejremta áma jóiyak. ⁴³ Huanäi Jesús ä discípulom núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone enchimieu ínel jiaahua, ï jámmut póobe jókoptula chë yún áma ä jóiyak simem béppa jum kajompo;

⁴⁴ bueituk síme huaka bem ámeu yeu bilata áma óorek; ïri éntok ä póobétukä násuk juka simeta ä jípurëu áma jóiyak, juka áy ä jibuä éäu junne.

13

Jesús tiöpota tátaptna bétana nooka

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Huanäi tiöpopo Jesússta yeu sik, huépul ä discípulo ínel au jiaahua:

—¡Maestro, ímëi téttame bitcha éntok jume káarim!

² Jesús éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachë am bitcha ímëi bueere káarim? Kaíta téttam nat béppa joka tahuanake síme kom tataptunake.

Ániata luutísey séñalim ayúnake

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Tiöpota beu Oliivo káuhuit ä kátek, akim ä temajek bempóla aneka Peero, Jacobo, Juan, éntok Andrés, ínel jíaka:

⁴ —Ítomë téjhua, ¿jahueisu ïri ayúnake, éntok jita séñasu ayúnake béja simeta íkái hueenakeyo?

⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jítachem suuhua kaabe enchim bätäunake.

⁶ Bueitukim juebenakä yáijnake ín téhuampo. Huate ínel jáunake: “Ínapone jü Cristo”; éntok juebenam bñitáunake.

⁷ 'Nássuahuä téamtem jíkkajátek, o nássuabaahuä tí jáihuaamta, katem emo maujtua, bueituk junëli huéenake; teé ke taahuari yumánake ániata luutínakëhui.

⁸ Bueituk jume naciónim, emo béj-reka emo tóboktianake, éntok yáuram emo béjreka. Buía éntok au yoyóonake símekut jak junne; éntok tüisi tébaatunake, éntok kia naa muksi huéenake. İri huéeme kia jita innëtáitihuäpo bënasi maachi.

⁹ 'Émoem suáyä bueitukem jume nésauhueme mampo tóijjtuna, éntok sinagogapom bemmúchatunake. Réyim éntok gobernadorim bíchapem yeu núnuna ino béchiíbo, huämi enchim ino bétana noknákë béchíbo.

¹⁰ Uttea íkái evangelio síme naciónimmeu bat noktúnakëhui.

¹¹ Éntokem áman yeu tóijhuaka bem mampo jóahuako, katem at jachin eiya hua jita enchim noknakebechi. Huaka nokta huämi orapo Diosta enchim mikähui, huákärem noknake; bueituk kaa emé ínel noknake, jü Espíritu Santo ál-la noknake enchim teniyi.

¹² Huámechi taahuarimmet senu ä sailahua mëtebonake, éntok áchaihuarim bem úusim súatebona; usiarim éntok bem atchaim béj-reka emo tóboktianake, éntokim am súanake.

¹³ Éntok kaabe enchim huáatianake ín téhuam béchíbo; të ä jíápsäpo tajti tüisi áma

yeu sikame, huäri jíapsi jínëutunake.

14 'Akem ä binnake juka juëna yöremta tühuata kaitäpo tahuariamta. Profeta Danielta jíakä bënasi kaa ä öörëpo órenakeme —jü jiojteta nokame at jünenake—, huanäi jume Judéa buíaräpo joome juya kauhuiu bícham tenninake.

15 Jü kari jikat aneme éntok kaa kóm sika kariu kibákeka jita áma nünake;

16 éntok jü huajpo tékipanoame kaa ä joau nótteka ä kaapam nünake.

17 Jjokot machínake huame abe asoame béchïbo, éntok huame ili ússim chítuame béchïbo huámëi taahuarimmechi.

18 Dióstahuem buaana kaa séberiaapo íkái yumánakëhui huaka enchim yeu tennínakëhui.

19 Bueítuk huámëi taahuarim kókosi machínake, hua jakhuéi júne kaa ayúakaihui Diosta ániata yáakäpo naateka én tajti, éntok kaa jaibu júchi ayúnake.

20 Juka Señorta kaa huámëi taahuarim ilíikisi yáako, jábe júne kaa jíapseka tahua eiyei. Të huame áapörík yeu púakäu béchïbo kaa jáikisi am yáhuak.

21 'Jábeta enchimeu ínel jíai: “Akema bitcha, ímï aane jü Cristo”, o “Huämi aane ta jíayo, katem ä súale.”

22 Bueítuk Cristom ára nókíchim yáijnake, éntok ket profeta aranókíchim, éntok señáalim jonake éntok jita júne ániat yeu machírïana jábeta bätäu báreka, áma yumátek jume yeu púarim junne.

²³ Të eme, jitachem suuhua; simetane enchim téjhuala bat huëpo naateka.

Yoremta Üusi yebísiseyo

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Huámëi taahuarimmet hua jiokot éehuamta simsuko, jü tää kaa machisi tahuánake éntok jü meecha kaa machíriata jípunake;

²⁵ jume chókkim éntok téeka bétana kóm huáttinake; hua útteara téekat ayúkame éntok au yoyóonake.

²⁶ Huanärim ä binnake huaka Yoremta Üusi namupo äbo kóm huemta, tüisi útteakamta éntok ujoyorisi machíriakamta.

²⁷ Huanäi jume Diosta ángelesim naa sáunake jume yeu púarim nau am tóijnakë béchïbo norte bétana, sur bétana, täata yeu huë bétana, éntok täata áman huechë bétana, buíata yumäu nukisi éntok téekata yumäpo tajti.

²⁸ 'Jü chuná óguochem suuhua jünee béchïbo jachin ä machíakähui: hua chuná otta basíhueka sáhuatunake, huanärem jünéenake béja kaa mékka ä bëyehui juka tebujriata sime juyam takanakëhui.

²⁹ Júnëli ket íkai bichátekem jünéenake béja kaa jaiki taahuarim ín yebíjnakeu bëyehui.

³⁰ Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, jü gente én kat-ria kaa luutínake simeta íkai ayuäu tajti.

³¹ Jü téeka éntok jü buíya luutínake, të jü ín nooki ëe.

³² 'Huaka taahuata éntok orata áachä yebíjnakeu kaabe ä jüneria; kial huame Diosta ángelesim áman téhuekapo aneme junne, éntok ínapo jü Usíari junne. Áapo jíbba, jü áchahuari.

³³ 'Áachem suuhua, katem koptel-la, éntokem Diostau buaana, bueítukem kaa jüneiya jahuéi íkái hueenakèhui.

³⁴ Yoremta ä jóa tö sika mékka bíchaa sikamta bénasi maachi; jachin jü yoreme ä sáhuëu lútüriata máknake ä jóapo am nésaunakè béchíbo, éntok nátepola tékilta bem jonákëu am máknake; puértata suáyamta junne kaa kotcháunake, bueítuk au boobit íaaka.

³⁵ Huámëi bénasi emé kaa koptélnake, bueítukem kaa jüneiya jahuéi juka jóakamta yebíjnakèhui, jamak kúpteyo, o tukáa násuk huéeyo, o totorórata kuseyo, o kethuei bíchaa;

³⁶ Huanäi Áapo yepsákätek bueítuk kaa enchim kócheme téunake.

³⁷ Enchimmeu ín nokákähui sïmemmeunä nooka: katem koptel-la.

14

*Noki nau tütehua Jesústa buíjnä béchíbo
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Guoi taahuarim bëyei pájko paskuata huenakeyo, éntok jume páanim kaa lévaduura áma buäbuame. Jume tiöpopo nésauhueme éntok jume escribam áachim tekípánoai jachin Jesústa báitähuaaka bem ä buíjnakèhui ä më béchíbo.

² Huanärím ínel jiaahua:

—Kaa pajko táapo türi buijbéchïbo, bueítuk jü gente jachinaik júnne au tóboktianake.

Jamut, baa musäla jubak Jesústat töak jum

Betániapo

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Huanäi Jesús jum pueblo Betániapo Simmom jü sähua leprata jípurëuta jóapo aneka jïbuäi. Senu jámmut éntok áma yépsak nardo bahuata musäla jubak ili teta sötöpo huériaka, tüisi béj-remta. Huanäi juka ili sötöta teníapo jámtiaka, kóbat aachä töak.

⁴ Huanäi jume huate áma aneme omteka ínel nau jiaahuay:

—¿Jatchíakasu i ili baa íneli kia guötiahuak?

⁵ Bueítuk i bai cien taahuari tékilta bejhua béekipo nénkitu éhuai, póobem ania béchïbo.

Huanärím jámutta bétana kaa türík nookai.

⁶ Të Jesús ínel jiaahua:

—Akem ä tojja. ¿Jatchíakasem muksi ä éetua? Tühuata inou yáala ïri jámmut.

⁷ Jume póobem jibem enchimmak jípunake, éntok ínel éátekem ára tühuata ámeu yauhua; të nechem kaa jíba im jípunake.

⁸ Ìri jámmut ára ä joäu inou yáuhuak, bueítuk au bamijtuaka juka ili bäata takahuat ínot töak ín máánä béchïbo.

⁹ Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, kial jak júne íkái evangeliota nokhuäpo, síme ániachi, íkái jámutta yáakäu ket noktúnake au huáatinä béchïbo.

*Judas, Jesústa bejreme bem mampo ä toijrokak
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)*

¹⁰ Huanäi Judas Iscariote, jume dóocemmak näikiatukähui, jume sacerdotem chë áma nésauhuemmeu siika, Jesústa bem mampo toij báreka.

¹¹ Huanäi bempo ä jíkkajakä tüisi al-lëiak, éntokim tómita ä makrókakä taahuak. Huanäi Judas jachin Jesústa bem mampo ä tóijnakeu jaríai.

Santa Ceenata jo nésaihuame

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Huanäi jume páanim kaa lévadurakame buähuä taahuarim naatëpo, kabáram súahuakä pajkota béchïbo, jume ä discípulom ínel au jiaahua:

—¿Jákusë itom ä tütëia pajkóata em buänakepo?

¹³ Huanäi guoyim ä discípulom áman jaasek ínel ámeu jíaka:

—Ámanem kaate huam puéblohui. Enchim nankínake jü yoreme báam báchiapo huériaka. Akem ä guojáanake.

¹⁴ Ä kibákekäpo jóakamtauem ínel jiáunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: ¿Jákusu káttek jü kari áma yore mamábethuame, pajkóata áma ín buanakëhui ín discípulommaki?”

¹⁵ Huanäi Áapo enchim ä téjhuanake juka buëuru kárit jikachi béja tüteta. Huämïrem ito béchïbo juka buáhuamta yáanake.

16 Huanäi ä discípulom buere joaräu yájaka. Bem ä téjhuahuaka páman simeta téuhuak. Huanärim paskuata béchibo ä tütek.

17 Huäri kúpteyo, tukáriu yumái áman siikä jume dócemmaki.

18 Huanäi mesáu jokä am jibuäi, Jesús ínel jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, huépülakä enchim násuk ínomak jibuáme kaa nee huatíame mamponne toijnake.

19 Huanäi bempo siróктаitek, éntokim simetaka huépülaka júnelim nau jiaahua:

—¿Ínapo ájaria jáni?

Éntok jü täbuika kétchi:

—¿Ínapo ájaria jáni?

20 Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jüri ájaria jü huépülaka enchim dóocem násuku puraatopo ínomak páanim kómoniame.

21 Tua lütüriapo, ä böot huéiye jü Yoremta Üusi, ä bétana jiojteripo bénasi, të jjiokot hua yoreme ä bejreme mampo ä tojame juka Yoremta Üusi! Türi eiyei huäri yoremta béchibo jahuéi júne kaa yeu tómtoko.

22 Huanäi bempörim jibuäi, Jesús jume páanim nüka, Diosta tü eäu ámet chúpaka am rébektiak, éntok am miíkkak ínel jíaka:

—Akem am buäye; iri jü ín takahua.

23 Juka vásota nüka éntok Diostau buanaka, ket am miíkkak, huanäi simetakam áma ä jéka.

24 Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ïri jü ín ojbo, juka bemela nokta itom nau lútüria yáari útteata máknakeme, éntok búrum béchibo guötinakeme.

²⁵ Tua lútüriapone ínel enchimeu jiaahua, kanne júchi íkái páras báhuata jinake júnak jübua bemélasí áman hua taahuarit Diosta rey néshahuepo anëteko.

Peero Jesústa kaa au täya tíanake

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Huanärim huepul buikim buiksuka, Oliivo káuhuii bíchaa sájjak.

²⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Símetakem inoi májhueka nee töteénninake én tukáapo, bueítuk ínel jïojteri: “Kabyerótane kökosi yáanake, huanäi jume kabáram chíbejtinake.”

²⁸ Të chúkula béja jíabitekne enchímpat huéenake buiära Galiléau bíchaa.

²⁹ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Éläposu símetaka emoi majhuë, të ínapo ëe.

³⁰ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Tua lútüriapone ínel emou jiaahua, émpë, én tukáapo, totorörata kee guosa kuséi, baisë kaa nee emo täya tíanake.

³¹ Të áapo chë júne jiaahuay ínel jíaka:

—Émomak júnene ket muknake, tëne kaíbu kaa enchi ino täya tíanake.

Síme ket ánëli jíba jiaahuay.

Jesús Getsemanipo oraciompo Diostau nookak

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Huanärim huerto Getsemaníu ti tehuakähui yájaka, Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Ímirem joye huäm Diostau ín oraciompo nokäu tajti.

³³ Huanäi juka Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta núnuka, yam núk siika, huanäi tüisi sirókaka ä jíapsipo kókosi eetaitek,

³⁴ éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tepa tüisi sirokä jü ín jíapsi. Béjane mukém cheiya. Ímirem nee boobíchaïhui. Katem kókoche.

³⁵ Huanäi huam jëla sika, buíau tajti mülaa chatuka Diostau oraciompo nookak: Ínel éatek huákäi orata kaa au ä yumátua sáhueka,

³⁶ ä oraciompo ínel jíaka:

—Abba, ín Átchay, síme jita júne kaa obíachi emo béchïbo. Katë nee ä jitua juka jiokot emo bit huapo vásota; të kaa ínel ín éä béchïbo, ál-la em ä türë pámanë ä yauhua.

³⁷ Huanäi discípulommeu yepsaka, kócheme téhuak. Perotau entok ínel jiaahua:

—Simmom, ¿jáché kotche? ¿Jáchë senu oram júne kara kotcheka aane?

³⁸ Katem kókoche, éntokem oraciompo Diostau nooka juëna éerita kaa enchímet ayúnakë béchïbo. Jü jíapsi lütüriapo óusi éä jïöbe, të jü takahua kaa útteak.

³⁹ Huanäi júchi áman nótteka, Diostau oraciompo nookak, huakäi jíba nokaka.

⁴⁰ Huanäi nótteka, júchi kócheme téhuak, bueítuk yetem útteakä ámet huéchilatukai. Huanärim kaachin ä yommia máchiakai.

⁴¹ Huanäi bájikun júchi nótteka, ínel ámeu jiaahua:

—Kóchéem én ál-la, éntokem jimyore. Béja, jú ora yúmala. Ímī, jú Yoremta Ūusi jume Diosta bejreme mampo toijna.

⁴² Jáptëem, jántebu: hua nee nénkakame äbo jëla huéiye.

Jesústa peréesotehuakähui

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ketune ä nokaisu Judas áma yépsak, jume dóocemmak näikiatukaihui. Juebena gente éntok áamak kaatei esparaka éntok kúkutaka. Ímëi jume juebena gente éntok áamak kaatei esparaka entok kúkutaka. Ímëi tiöpopo nésauhueme bétana kaatei, éntok escribam bétana, éntok jume yoiyöturim bétana.

⁴⁴ Huä ä nénkinakeme éntok séñata am máklatukai ínel jíaka:

—Huä ín besítonakëhui, huäri ájária; akem buíseka, kuttílasi ä huéria.

⁴⁵ Huanäi Judas áma yepsaka, au rúkteka ínel au jiaahua:

—Maestro, Maestro.

Huanäi ä besítok.

⁴⁶ Huanäi bempo at jaateka ä peréesotek.

⁴⁷ Senu éntok áma aneme ejparam yeu huíkeka juka tiöpopo chë nésauhuemta sauleero nakä chukti mámákok.

⁴⁸ Huanäi Jesús gentetau ínel ámeu jiaahua:

—¿Ékbualata buij báaremta bénasem esparakä éntok kúkutaka yeu sákala nee buij báreka?

49 Chikti táapone enchimmak aaney jum tiöpopo enchim majtíaka, tem kaa nee peréesotek. Të iri ínëlituk juka Diosta noki jïojteri chúpnaکہ béchïbo.

50 Huanäi sïme jume discípulom Jesústam töténnek.

Jübua yötume yeu búitekame

51 Të senu jübua yötume ä guojáasek kia sábanampo au bitialataka, huate áma aneme éntok ä buíssek;

52 të áapo au yeu huíkeka sábanam ámeu töbúitek. Huanäi kaa sánkokä búitek.

Jesús yäurapo yeu toijhuak

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Huanärim Jesústa hua sacerdote tékilta buéresi nésahuemta mampo ä tojjak. Huanäi jume sacerdosio tékilpo chë nesahueme, jume yoiyoturim, éntok jume escribam emom nau tojjak.

54 Peero éntok mékkäriat ä guojáasei huam sacerdote tékilpo buéresi chë nésahuemta tebat huaijhua tajti. Huanäi tájimmeu kátekai súkkähueka jume porisimmaki.

55 Jume sacerdote tékilpo buéresi chë nésahueme éntok sïme jü concilio yäura; nokta Jesústa ä bej-reka huemta ä kobnákemtam jariai, ä mëtebo béchïbo; tem kara ä teuhuai.

56 Bueítuk juebenakä ä béjreka aranókichiata nookai, të hua bem nokihua kaa nánancha hueiyei.

57 Huanäi huate jápteka, aranókichiata áatana nookak ínel jíaka:

58 —Ítapote ä jkíkkaijla ínel jiamta: “Íkäine tiöpota mámammea yáata tátabnake, éntok bajj taahuata hueine täbuik yáanake kaa mámammei yáata.”

59 Të kia junëli júne jíba kaa nánancha chätui jü nooki.

60 Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésauhueme áme násuk kíkteka, Jesústa temajek:

—¿Jachin júne kaa am yommia? ¿Jítasu ímëi émo bétana nooka?

61 Të Áapo jíba kaa jíaleka. Kaa am yommiak. Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésauhueme júchi ä temajek:

—¿Jache empo jü Diosta yeu púari Cristo titéhuaakame, jü chë Yörihuamta Üusi?

62 Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Ínapone ájária. Akem ä bínnahe huaka Yoremta Üusi Dios tua útteakamta bata bétana kátekamta, éntok namupo äbo huemta téhueka bétana.

63 Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésauhueme ä supem siutiaka ínel jiaahua:

—¿Jítasu éntokte at boobinnake ä bejreme nokame jariaka?

64 Akem ä jikkaijsuk juka juena nokta Diosta bej-reka ä nokakähui, ¿jachisem ä bitcha?

Huanäi simetakam bettek at nonokak, ä türinake tiaka ä mëna béchibo.

65 Huanäi huate at chit huatti taitek entokim ä puj summaka ä chonnay, ínel au jiaka:

—¡Diosta bétane nooka jabeta enchi
chonähui!

Jume alguacilim entok jopemmet ä chonnai.

Peero Jesústa kaa au taaya tíiya

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Perota tebatpo bétuk ä aaneyo, jü jamut sumo sacerdoteta, tékil nésauta joriame áma yepsak.

⁶⁷ Huanäi Perota sukkahuemta bíchaka ínel jiaahua:

—Empo ket Jesús Nazarenotamak aaney.

⁶⁸ Të Peero kaa ä lútüria tíiya ínel jiaka:

—Kanne ä täya, éntokne kaa jüneiya jita em nokähui.

Huanäi pakun bíchaa yeu sika, totoröra entok kukusuk.

⁶⁹ Jü áma saihuame entok júchi ä bíchaka, jume áma aanemmeu ínel jiautáitek:

—Íri ámemak joome.

⁷⁰ Të áapo júchi kaa ä lútüria tíiya, të chúkula jume áma anëihui júchim Perotau ínel jiaahuay:

—Tua lütüriapo empo am jáläek, bueítuk empo Galileo; em nokaü entok bem nokaü benna.

⁷¹ Huanäi juénasi jiautáitek, ä nokihua bat kechaka kaa ä lútüria tiaka:

—Kannä täya íkái yoremta enchim áa bétana nokähui.

⁷² Huanäi jü totoröra júchi kúkusuk. Huanäi Peero juka Jesústa au nokákäubeu huahuáatek ínel au ä jiakäubehui: “Kee jee juka totorörata

guosa kúseyo, baisë kaa nee emo täya tíanake.”
Huanäi jünéaka, kaa at al-lëäkä tüisi buaanak.

15

Jesús Pilátota bíchäpo aane

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yeu máтчuk jíbba, jume tiöpopo chë nésauhueme, yoiyöturimmaki, escibammaki, éntok jü concilio, sime nau rúktek nokta nau tüte báreka. Huanärim Jesústa sümaka, Pilátota mámpo ä tójjak.

² Huanäi Pilato ä temajek:

—¿Empo ínel jü judíomeu rey?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Jéehui, em jiä bénasi.

³ Jume tiöpopo chë nésauhueme éntok juebenak bétanam ä nätuai.

⁴ Jü Pilato entok júchi ä temajek:

—¿Jachin jünë kaa am yommia? Jita chikti bétanam enchi nätua.

⁵ Të Jesús jíba kaa ä yommiak. Jü Pilato éntok at guómték kaa ä jíalekä béchïbo.

Jesústat noki chúpahuak ä mëna béchïbo

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38–19:16)

⁶ Jü Pilato pajko táapo jíba huépul perésota butbüttiai, kia jábeta junne bem aahuähui.

⁷ Senu áma aaney Barrabás ti tehuaka, perésotakä ä jáläimmaki; yäurata bėj-reka emo tóboktiahuakäpo yore súalataka.

⁸ Huanäi jü gente juebénaka Pilátotau kimuka, au nookak jíba bénasi huaka ámeu ä jojóäu ä yáasáuhueka.

9 Huanäi jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Huaka judíomeu réytem búttia ia?

10 Bueituk jüneiyai jume tiöpopo chë nésauhueme kia huaka buéresi jita ä jóäu at ínnëaka au ä tóijtukäihui.

11 Të jume tiöpopo chë nésauhueme juka juebena genteta nok téjhuak chë ä türinake tíakä huaka Barrabásta ä búttiana béchibo.

12 Huanäi jü Pilato júchi am temajek:

—¿Jítasem júntuk nee au yáa ia hua judíomeu réipo enchim täyäbehui?

13 Huanäi bempo juchéntok chaitáitek ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popóntebo!

14 Të jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jita juënaksu júntuk yáala?

Bempo éntok chë júne chaayey ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popóntebo!

15 Huanäi jü Pilato huakä genteta al-leetua báreka, Barrabásta yeu béebak; Jesústa éntok bemmúchateboka, bem mámpo ä tójjak kúrusit ä popónnä béchibo.

16 Huanäi jume sontaarom áman huaijhua paláciopo ä tójjak, pretoriopo; huanärim síme huate sontarom nau núnnuk.

17 Huämirim lilata ä sámkotuak, éntokim huíchata huíköpäaka ä corona yáaka, kóbat áachä yétchak.

18 Huanärim éntok ä tetébotuataitek ínel jíaka:

—¡Jíbë jíapsinake judíomeu rey!

19 Éntokim bakai kóbachä bebbai. Achim chithuathuattei, éntokim tónommia jápteka au mujtei.

20 Huanärim tüisi ä junnériasuka éntok lila sánkota ä úhuaaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanärim yeu ä núk sájjak kúrusit ä popómboka.

*Jesús kúrusit popontakä muúkuk
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)*

21 Huanärim senú yoremta huasá bétana huemta, Simmom Cireneu joometa, Alejandro éntok Rúfota atchai, jukarim kúrusta püaktituak ä huériunakë béchibo.

22 Huanärim Jesústa Gólgota ti tehuakäu bíchaa núk sájjak, itom nokpo Mukila koba kauhui ti jiaubáare.

23 Huanärim vinota mirrámak nau kuutíata ä jítua báarei, të Áapo kaa ä jëka.

24 Huanärim huämi kúrusit ä popónsuka, ä sánkohuam näikimtek nat ä sortiárooka, jábesu ä átteanake jáni ti jiaka.

25 Huanäi kúrusit ä ponhuái béja bátanim jiaahuay kethuétana.

26 Huä nooki kúrusit jöjjetukähui jita béchibo ínel ä yáahuakähui, ínel jiaahuay: “Íri jü judíomeu Rey.”

27 Guóyika éntok ékbualatakä ket áa beu kúrusit popónhuak, seenu ä batatana, senu éntok ä míkkötana bétana.

28 Huämi chúppuk hua jöjteri ínel jíame: “Éntok jume juëna yórememmak naïkiatuk.”

²⁹ Huanäi jume áma huam kateme ä junneriai koba huúteka éntok ínel jíaka:

—Jajáa, empo Diosta tiöpo tátabeka éntok baj táapo júchi ä yéchanakeme,

³⁰ émoë jínëuka. Kúrusit kóm huéiye.

³¹ Alë bénasi jume tiöpopo chë nésauhueme ket ä junnériaka ínel nau jiaahuay jume escribammaki:

—Huatem jínëuk, Áapo éntok kara au jínëu.

³² Jü Cristo, Israéltau au Rey tíame, éläpo ëni kúrusit kóm huéenake, huanäi të ä bichätek ä súalnake.

Jume áamak kúrusit popóntukähuim éntok, kéchim ä junneriai.

Jesústa mukukähui

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Huanäi dóocem jiai, kaa machisi taahuak síme ániachi bájim jiäu tajti.

³⁴ Huämi bájim jiai, Jesús tüisi kusisi cháchayek ínel jíaka:

—Eloí, Eloí, ¿lama sabaktani? —itom nokpo ínel jiaubáare: In Dios, In Dios, ¿jatchíakasë nee ínapola toijla?

³⁵ Huate áma aneme éntok ä jikkajaka, ínëlim jiaahuay:

—Jó, Elíastau chaaye.

³⁶ Huanäi senu áman búiteka, juka espónjata vinágrepo kómoniak, éntok bakat ä óreka ä jítuak ínel jíaka:

—Boobíchäem, átä binnake juka Elíasta jachu au yepsakä kómä yéchanake jäni.

³⁷ Të Jesús tüisi kusisi chachayeka muúkuk.

³⁸ Huanäi jü cortina tiöpopo órekau násuk áman síutek, jikat naateka kóm tajti.

³⁹ Huanäi jü capitán romapo joome Jesústa pújapó huekäihui, kusisi chachayeka ä mukuk bíchaka, ínel jiahuak:

—Lütüriapo i yoreme ájäriatukai jü Diosta Üusi.

⁴⁰ Jaamuchim éntok ket mékkäriat aneka ä bitchai. Ímëi násuk aaney jü María Magdalena, éntok María Jacobo jü chë ilitchi, Salomé, éntok Joseta áiyé.

⁴¹ Ímëi jáamuchim Jesústa jum Galiléa buiärapo ketune anéi áamakim rejtei, éntokim nésaúta ä joríaí. Éntok huáte jáamuchim ket juebenakä áamak buere joära Jerusaléniu jikau sájakäu áma aaney.

Jesús mäahuak

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Huäri taahuarit tukariu yúmako, símeta tüisi toijbárekam obisi aaney, bueítuk jimyore taahuari yokoriapo yúmasey.

⁴³ Kíalíku José, pueblo Arimateapo joome, yäuraapo tékiakame tüisi täyahuakä éntok yörihuame. Ket huaka Diosta reytaka néсахueu boobíchaíhui, áma yepsaka, kaa májhueka Pilátotau kibákek; huanäi Jesústa takahua aahuak.

⁴⁴ Pilato at guómtek Jesústa lautí mukuk tíaka. Të juka capitanta núnúka, ä temajek ä múksuka bétana.

⁴⁵ Capitanta ä téjhuak jíbba, huanäi Joseta mámpo ä tójjak juka Jesústa takahua.

⁴⁶ Huanäi José sábanam jínnuka, kömä yéchaka, áma ä bitiak. Huanäi sépultuura, téta buéjtukaïpo, ä teekak. Tétata éntok sépultuura puertau biaktiakä ä páttiak.

⁴⁷ María Magdalena, éntok María Joseta áiye, akim ä bitchai jak ä tekhuakähui.

16

Jesús kókkolam násuk jíabitek
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Juka jimyore taahuata simsuk, María Magdalena, Salomé, éntok María Jacobota áiye, juka musäla jubakim jínnuk Jesústa takahuat ä óre báreka.

² Huanäi kethuétana, lominko táapom jum sépulturau yájjak, béja täata yeu simsúlatuko.

³ Huanärim nau ínel jiaahuay:

—¿Jábesu juka téta sépultuurata puértapo kátekamta itom mékka bíaktirianake jáni?

⁴ Huanärim áman remteka juka tétata mékka bíaktiata bitchak; jü teta éntok tüisi buëuruakai. ⁵ Huanärim sépulturapo kimuka, senu yoremta jübua yötumta batatana bétana áma kátekamta bitchak, tósalik tebek sánkokamta; huanärim guómtek.

⁶ Të áapo ínel ámeu juahua:

—Katem majhuë. Jesús Nasarénotem jaría, huaka kúrusit popónhuakamta. Béja jíabitela; kaa imĩ aane. Akem ä bitcha im ä tekhuákaïpo.

⁷ Ámanem sájakä juka Perota téjhua, éntok jume huate ä discípulom. Ínelem ámeu jiaahua: “Áapo enchímpat huéiye áman pueblo

Galiléau bíchaa; huämirem ä binnake, enchimeu ä jáakäpo Bénasi.”

⁸ Huanäi bempo jum sépultuurapo yeu sájakä teénnek, mauj-rimmei emo yoáka. Tem kaabetau jálek, guómtilataka.

*Jesús María Magdalénatau au yeu machíriak
(Jn. 20:11-18)*

⁹ Jesús éntok jü lominko táapo kethuéitana jáabitelataka, María Magdalénatau bat yeu machiak, iachí éntok guoibusan lemoniom yeu béblatukai.

¹⁰ Áapo éntok sika huame áamak anlatukammeu jünéehuamta am makkak; huámëi éntok sirókakä éntok buanaka áma aaney.

¹¹ Të bempo ä jáabitelatukäu jikkajakä, éntok áapörík au ä bil-la tíau jünem kaa ä súalei.

*Jesús guoi ä discípulommeu au yeu machíriak
(Lc. 24:13-35)*

¹² Chúkula, täbuiasi guoyímmeu au yeu machíriak, huaj páman am kateyo, sékána pueblou bíchaa.

¹³ Huanäi huámëi ket áman sájaka jume huaatem tejhuak; të bempörím júne kaa súsualek.

*Jesús, apóstolim huatem majtiasimeka ániat am
katchauhue
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁴ Chúkula béja óncemmeu, au yeu machíriak mesáu jokammehui. Huanäi kuttílasi ámeu nokak bem kaíta súalë béchïbo, éntok námakak bem jápsekä béchïbo. Bueítukim

kaa am súaley huame ä jíabitelatukäu ä bíchakame.

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Síme ániachem kaate, éntok íkäi evangeliotem ámeu noknake síme géntemmehui.

¹⁶ Huä ä súalekame éntok au batötebokame jínëutunake. Huä kaa ä súalekame éntok jiokot machisi noki at chúpatunake.

¹⁷ Éntok ímëi séñalim huérianake huame ä súaleme: In téhua úttearammeay lemoniom yeu bébnake; éntokim bemela nokta noknake;

¹⁸ bakóchimim mámammea buijnake; éntokim óijta jëk júnem kachin ayunake; jume kökoreme béppa mámtekim am tütenake.

Jesús téhuekau jikau siika

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Huanäi jü Señor junëli ámeu noksuka, áman téhuekapo jikat mabethuak, éntok Diosta bata bétana yéjtek.

²⁰ Huanäi bempo yeu sájaka, juka tü nokta nookak símekuchi. Jü Señor éntok am aníai juka nokta lütüría jóakä huame señáalim bem joaibeyi. Júnentunake.

lxxxvi

Mayo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mayo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Jun 2026 from source
files dated 13 May 2025

84020f7b-8f34-5f65-803f-a2c6c92b92ea